

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Zhodnocení hospodaření městské části Praha 18

Kamila Pospíšilová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kamila Pospíšilová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení hospodaření městské části Praha 18

Název anglicky

Evaluation of the Management of the City of Prague 18

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy hospodaření městské části Praha 18 vyhodnotit hospodaření a finanční rozvojový potenciál městské části a navrhnout možná řešení pro zlepšení efektivního ekonomického hospodaření.

Metodika

Teoretická báze bakalářské práce bude zpracována metodou kompilace poznatků z odborné literatury, aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na oblast hospodaření obce, rozpočtovou skladbu a příjmy a výdaje obce.

Na základě provedených analýz bude vyhodnoceno hospodaření městské části se zaměřením na schválené a skutečné rozpočtové příjmy a výdaje městské části Praha 18 spolu s jejich zdroji financování. S využitím metody syntézy získaných informací budou formulovány možné návrhy pro optimální a efektivní hospodaření městské části.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, rozpočtová skladba, rozpočtový výhled, účetnictví, finance, příjmy, výdaje

Doporučené zdroje informací

- ČESKO. *Účetnictví 2016 ; Kontrola : obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky : kontrolní řád, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření : velká novela zákona o účetnictví, zásadní změny všech vyhlášek, změny většiny účetních standardů : redakční uzávěrka 11. 1. 2016.* Ostrava: Sagit, 2016. ISBN 978-80-7488-148-0.
- ČESKO. ZÁKONY ATD. *Rozpočet a financování : obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, svazky obcí ; Majetek státu ; Podpora regionálního rozvoje : podle stavu k 10.2.2014.* Ostrava: Sagit, 2014. ISBN 978-80-7488-043-8.
- KÁŇA, P. *Základy veřejné správy : [vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol a maturitní témata k ústní maturitní zkoušce z předmětu Veřejná správa].* Ostrava: Montanex, 2007. ISBN 978-80-7225-244-2.
- MAAYTOVÁ, A. – HAMERNÍKOVÁ, B. *Veřejné finance.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-497-0.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy.* Praha: 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
- PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 4.aktualizované a rozšířené vydání.* Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.
- SCHNEIDEROVÁ, I. – NEJEZCHLEB, Z. *Účetní reforma 2012 pro ÚSC a jimi zřizované příspěvkové organizace.* [Turnov]: Acha obec účtuje, 2012. ISBN 978-80-260-2780-5.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Kukalová, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 7. 10. 2016

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 01. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení hospodaření městské části Praha 18" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 03. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především vedoucí bakalářské práce Ing. Gabriele Kukalové, Ph.D., MBA za tématický prostor, její cenné rady, odborné konzultace a metodické vedení, které vedly ke zkvalitnění práce. Dále bych chtěla poděkovat vedoucímu ekonomického odboru městské části Praha 18 panu Ing. Miroslavu Kárníkovi za jeho vstřícnost a ochotu spolupracovat. Velké poděkování patří mé rodině za jejich trpělivost a morální podporu.

Zhodnocení hospodaření městské části Praha 18

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením hospodaření městské části Praha 18, se zaměřením na její rozpočtové příjmy a rozpočtové výdaje za období 2013 – 2015. V teoretické části jsou zahrnuty poznatky o fungování obce, dále je zpracována teorie rozpočtového procesu včetně rozpočtových příjmů a výdajů obce a v závěru bude představena majetková a finanční struktura obce. Analytická část je zaměřena na celkovou analýzu hospodaření městské části Praha 18, která se detailně zabývá kompilací rozpočtových příjmů a výdajů. Metodou komparace je zpracována bilance salda rozpočtových příjmů a výdajů za daná období. K důležitým ukazatelům celkového zhodnocení hospodaření patří majetková a finanční analýza, která je nejprve zaměřena na vývoj aktiv a pasiv za sledovaná období, poté je zde rozpracována bilance finančních zdrojů městské části. Na základě získaných informací a provedených analýz je metodou syntézy zpracován návrh možných řešení pro optimální a efektivní hospodaření městské části Praha 18. Konkrétní hodnoty a údaje použité v analytické části byly poskytnuty z interních zdrojů městské části Praha 18, jako účetní výkazy a závěrečné účty, schválené rozpočty za jednotlivá období.

Klíčová slova: obec, rozpočet, rozpočtová skladba, rozpočtový výhled, účetnictví, finance, příjmy, výdaje.

Evaluation of the Management of the City of Prague 18

Summary

The bachelor thesis deals with the evaluation of management of district Prague 18, focusing on its budget revenues and expenditure for the 2013 – 2015 period. The theoretical part contains the knowledge about the functioning of the municipality, further elaborated the theory of the budgetary process, including budget revenues and expenditures of the municipality and in the end the thesis presents property and financial structure of the county. The analytical part is focused on the overall financial analysis of the district of Prague 18, which examines in detail the compilation of budget revenues and expenditures. The method of comparison of financial results of revenues and expenditures is proceed for the given period. Among the important indicators the thesis deals with is the overall economic assessment including property and financial analysis, which is initially focused on the development of assets and liabilities over the observation period. Based on the information and analysis, the method of synthesizing the possible solutions for optimal and efficient management of the city of Prague, 18 is proposed. Specific values and data used in the analytical part were provided from internal resources of the district of Prague 18, as the financial statements and final accounts are approved budgets for the individual periods.

Keywords: municipality, budget, budget structure, budget outlook, accounting, finance, revenues, expenditures.

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika.....	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Všeobecná charakteristika územní samosprávy.....	13
3.2 Obec	14
3.2.1 Působnost obce	15
3.2.2 Orgány obce.....	15
3.3 Rozpočtová soustava veřejných rozpočtů	19
3.3.1 Rozpočtová skladba.....	20
3.3.2 Rozpočtový výhled	20
3.3.3 Rozpočtový proces	21
3.4 Rozpočet obce	24
3.4.1 Rozpočtové příjmy obce.....	25
3.4.2 Rozpočtové výdaje obce.....	27
3.5 Majetek obce	28
3.5.1 Hospodaření s majetkem obce.....	29
3.5.2 Majetková a finanční struktura obce	30
3.5.3 Finanční analýza obce	31
3.6 Místní samospráva ve vybraných zemích Evropy	33
4 Analytická část	35
4.1 Městská část Praha 18	35
4.2 Analýza hospodaření městské části Praha 18.....	38
4.2.1 Analýza příjmů	38
4.2.2 Analýza výdajů	43
4.3 Analýza rozpočtových příjmů a výdajů	47
4.4 Majetková a finanční analýza.....	48
4.4.1 Analýza aktiv a pasiv.....	49
4.4.2 Bilance finančních zdrojů.....	51
5 Zhodnocení výsledků a návrh řešení pro zlepšení hospodaření	53
6 Závěr	57
7 Seznam použitých zdrojů	59

Seznam obrázků

Obrázek 1	Znak městské části Praha 18	35
Obrázek 2	Prapor městské části Praha 18	36

Seznam tabulek

Tabulka 1	Počet členů v obecním zastupitelstvu	17
Tabulka 2	Členění příjmů obce	27
Tabulka 3	Členění výdajů obce	28
Tabulka 4	Vybrané ekonomické ukazatele pro hodnocení finančního zdraví obce	32
Tabulka 5	Porovnání jednotlivých příjmů a celkovým příjmům v letech 2013-2015	39
Tabulka 6	Soběstačnost městské části na celkových příjmech v letech 2013-2015	39
Tabulka 7	Podíl vlastních příjmů k běžným příjmům za období 2013 - 2015	40
Tabulka 8	Podíl běžných a investičních výdajů k celkovým výdajům 2013-2015	44
Tabulka 9	Struktura celkových výdajů za období ve vztahu k rozpočtu	44
Tabulka 10	Přehled běžných a kapitálových výdajů za období 2013-2015	45
Tabulka 11	Bilance příjmů a výdajů za období 2013-2015	47
Tabulka 12	Ekonomický ukazatel podílu běžných příjmů k celkovým výdajům	48
Tabulka 13	Ekonomický ukazatel podílu neinvestičních výdajů na celkových příjmech	48
Tabulka 14	Ukazatel likvidity – podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků	48
Tabulka 15	Analýza aktiv a pasiv za období 2013-2015	49
Tabulka 16	Ukazatel zadluženosti - podíl cizích zdrojů na celková aktiva	50
Tabulka 17	Ukazatel dle koeficientu samofinancování	51
Tabulka 18	Bilance finančních zdrojů městské části	51
Tabulka 19	Ukazatel zadluženosti – podíl cizích zdrojů na vlastním jmění	52
Tabulka 20	Podíl poplatku ze vstupného na celkových místních poplatcích	53
Tabulka 21	Porovnání daně z nemovitostí při koeficientu 1 a 2	54

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj daňových příjmů městské části Praha 18 v období 2013- 2015	41
Graf 2	Vývoj nedaňových příjmů v letech 2013-2015	42
Graf 3	Vývoj kapitálových příjmů za období 2013-2015	42
Graf 4	Vývoj přijatých transferů za období 2013-2015	43
Graf 5	Struktura kapitálových výdajů za období 2013-2015	46

1 Úvod

Široká veřejnost, představitelé státní správy a samosprávy často diskutují na téma zadluženosti a financování územně samosprávných celků. Dále se zabývají problémem, jak se stát řádným hospodářem. Finanční hospodaření musí být efektivní pro rozvoj regionu.

Municipální vlastnictví majetku znamená zvyšování nezávislosti místní samosprávy v oblasti ekonomické i finanční. Proto je třeba vlastnit, spravovat a rozvíjet majetek obce, rozumně a spolehlivě nakládat s finančními prostředky k všestrannému rozvoji svého území a pečovat o potřeby svých občanů. Část svého majetku municipality využívají k veřejným účelům, slouží k poskytování veřejných služeb, které mají charakter čistých nebo smíšených veřejných statků.

Hospodaření každé obce je vázáno na rozpočet, ten vychází z rozpočtového výhledu, který představuje střednědobé finanční plánování včetně prognóz hospodaření obce. Do výhledu jsou zakomponovány potřeby a možnosti finančního hospodaření municipality, spolu se souhrnnými ukazateli, kterými jsou celkové příjmy, výdaje, včetně aktiv a pasiv.

Výdajová část rozpočtu obce je stále více zatěžována rostoucími náklady na provoz, neustále se zvyšujícími cenami materiálů a hlavně energií. Příjmy plynoucí do rozpočtu jsou různorodé dle postavení obce, k nejdůležitějším patří daňové příjmy, transfery a kapitálové příjmy. V současné době hledají obce finanční prostředky v různých dotačních programech, další možnosti čerpání finančních zdrojů představují různé strukturální fondy z rozpočtu Evropské unie.

K důležitým ukazatelům zhodnocení hospodaření patří majetková a finanční analýza včetně finančních zdrojů, která mapuje finanční zdraví obce. Nejdůležitějším aspektem je samotná ekonomická a finanční stránka spolu s řádně vedeným a průkazným účetnictvím, které musí splňovat všechny náležitosti dle platných zákonů a norem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je na základě analýzy hospodaření městské části Praha 18 vyhodnotit hospodaření a finanční rozvojový potenciál městské části a navrhnout možná řešení pro zlepšení efektivního ekonomického hospodaření městské části Praha 18.

2.2 Metodika

Teoretická báze této bakalářské práce bude zpracována metodou kompilace poznatků z odborné literatury, dále aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na všeobecnou charakteristiku územní samosprávy, postavení obce ve všeobecném pojetí, které zahrnují poznatky o působnosti obce a jejich orgánů. Velmi důležitým pojmem je rozpočet obce, který je tvořen rozpočtovou soustavou, rozpočtovou skladbou a celým procesem od rozpočtového výhledu až po závěrečný účet. Rozpočet obce bude zaměřen na složení z rozpočtových příjmů a rozpočtových výdajů v podrobném členění. Mezi důležité aspekty ekonomického zhodnocení patří majetek obce, proto zde bude rozebrána majetková a finanční struktura obce s podrobnějším členěním aktiv a pasiv. Dále bude představena finanční analýza, která je velmi důležitá pro komparaci hospodaření obce dle různých ukazatelů. V závěru teoretické části bude stručné srovnání místních samospráv ve vybraných zemích s bližším zaměřením na Německo.

V analytické části se představí městská část Praha 18 všeobecně od její historie až po současnost. Městská část Praha 18 bude podrobena analýze hospodaření za období 2013 až 2015. Nejprve budou zaznamenány celkové rozpočtové příjmy, které budou komparační metodou na základě ekonomických ukazatelů srovnávány za jednotlivá období a dále budou grafickou strukturou analyzovány dle rozpočtového členění ve vztahu k rozpočtu. Obdobným způsobem bude postupováno u rozpočtových výdajů městské části za sledovaná období, včetně podrobného rozpočtového členění. Současně bude pomocí finančních ukazatelů provedena analýza a vyhodnocení salda rozpočtových příjmů a výdajů městské části včetně bilance finančních zdrojů za sledovaná období. Finanční analýza informuje o nejdůležitějších aktivech a pasivech, tato data jsou použita k výpočtům některých ekonomických a finančních ukazatelů, které monitorují finanční zdraví a hospodaření městské části Praha 18.

Metodou syntézy získaných informací a podkladů bude možno poukázat na možná slabá místa v hospodaření městské části Praha 18 a případně navrhnout souhrnná opatření k obnově zdravého hospodaření městské části. Pro zpracování jednotlivých analýz byly poskytnuty

různé ekonomické a finanční výstupy městské části, které posloužily jako cenné podklady pro celkové zhodnocení hospodaření městské části Praha 18.

Závěrem budou stručně metodou indukce zhodnoceny získané a zjištěné informace jednotlivých rozpočtů, majetková a finanční analýza dané municipality za období 2013 až 2015. Pomocí ekonomických a finančních ukazatelů bude možno poukázat na finanční a ekonomický rozvoj městské části Praha 18 včetně způsobu, jak městská část využívá nejen své finanční prostředky, ale i svěřený majetek pro trvalý přínos a rozvoj svého území.

Použité ukazatele pro hodnocení hospodaření a finančního zdraví

Soběstačnost obce na celkových příjmech = Běžné příjmy / Celkové příjmy

Finanční závislost na běžných příjmech = Kapitálové příjmy / Běžné příjmy

Podíl prostředků vznikajících v obci na běžných příjmech = Vlastní příjmy / Běžné příjmy

Podíl neinvestičních výdajů na celkových výdajích obce = Neinvestiční výdaje / Celkové výdaje

Podíl investičních výdajů na celkových výdajích obce = Investiční výdaje / Celkové výdaje

Jaká část běžných příjmů obce se spotřebuje celkovými výdaji = Běžné příjmy / Celkové výdaje

Podíl neinvestičních výdajů na celkových příjmech obce = Neinvestiční výdaje / Celkové příjmy

Schopnost pokrýt své závazky z krátkodobých aktiv = Oběžná aktiva / Krátkodobé závazky

Finanční úroveň a míra krytí majetku cizími zdroji = Cizí zdroje / Celková aktiva *100

Ukazatel věřitelského rizika = Cizí zdroje / Vlastní jmění *100

Schopnost pokrýt výdaje z vlastních zdrojů = Vlastní jmění / Celková aktiva *100

3 Teoretická východiska

V návaznosti na cíl práce je v rámci teoretické části nutné definovat nejpodstatnější aspekty územní samosprávy, dále je potřeba představit rozpočtovou soustavu, rozpočtovou skladbu a rozpočtový proces. Pro vyhodnocení hospodaření je důležité prezentovat rozpočet obce s jejími rozpočtovými příjmy a výdaji, postavení majetku v závislosti na majetkovou a finanční strukturu obce.

3.1 Všeobecná charakteristika územní samosprávy

Územní samospráva je součástí veřejné správy. Zahrnuje samosprávu vykonávanou územně samosprávnými celky. Česká republika má dvoustupňový systém územní samosprávy, který představuje základní územní samosprávný celek a vyšší územní samosprávný celek. Základní územně samosprávné celky (obce) jsou veřejnoprávní korporace, které mají vlastní majetek a hospodaří s vlastním rozpočtem. Vystupují vlastním jménem v právních vztazích a nesou odpovědnost plynoucí z těchto vztahů, mají svůj název, znak, vlajku a území. Jejich právo na samosprávu je zakotveno v Ústavě (hlava první: čl. 8, hlava sedmá: čl. 99–105)¹ a dále je podrobněji vymezeno zejména v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích,² a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích.³ Samosprávné celky vytvářejí vlastní orgány, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován. Územní samospráva může vydávat podzákonné právní předpisy.

Obec má pravomoc zřizovat a zakládat neziskové organizace, obecní policii, obecní podniky, atd. Obcí se rozumí též městys, město a statutární město (hlavní město Praha je zároveň krajem). Územně je jejich působnost omezena na území obce, které je tvořeno jedním nebo více katastrálními územími. V České republice je evidováno 6253 obcí, z toho 221 městysů a navíc 4 vojenské újezdy.⁴

Vyšší územně samosprávné celky (kraje) - veřejnoprávní korporace, které mají vlastní majetek a hospodaří s vlastním rozpočtem. Vystupují vlastním jménem v právních vztazích a nesou odpovědnost plynoucí z těchto vztahů. V České republice existuje čtrnáct krajů. Územně je jejich působnost omezena na území kraje, které je určeno výčtem území obcí patřících do kraje.

¹ Ústava České republiky

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

³ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

⁴ Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů

Obce, kraje i hlavní město Praha (která vystupuje jako kraj i obec) jsou zvláštním druhem korporací, kterým je dána moc samostatně plnit úkoly v zájmu veřejnosti. Důležité pro členství v územních korporacích je trvalé bydliště občana nebo sídlo, které se nachází na území obce.

Všeobecně lze územní samosprávné celky specifikovat jako územní jednotky státu a jako společenství občanů, kteří žijí na příslušném území. Tato společenství vykonávají veřejnou správu, jednak mají právo na samosprávu – realizují samostatnou působnost a také se jim prostřednictvím zákonů částečně svěřuje výkon státní správy v rámci přenesené působnosti.

Hospodaření krajů a obcí patří do samostatné působnosti územních samosprávních celků. Základní principy hospodaření obcí a krajů jsou zakotveny v Ústavě České republiky. Podrobnou problematikou řádného hospodaření základních a vyšších územních samosprávních celků se zabývá mnoho dalších právních předpisů. V obecných rysech je problematika hospodaření upravena v zákoně o obcích,⁵ krajích⁶ a v zákoně o hlavním městě Praze.⁷ Je ještě mnoho dalších právních předpisů, které ve srovnání s těmito výše uvedenými zákony se zabývají konkrétními složkami hospodaření obcí a krajů, mezi nejdůležitější patří například rozpočtová skladba, rozpočtová pravidla, rozpočtové určení daní, majetek krajů, měst a obcí, přezkoumávání hospodaření, finanční kontrola a podobně.

3.2 Obec

Obec představuje samostatné společenství občanů, je tvořeno územním celkem a své území obce je dáno hranicí. Na základě zákona obec vystupuje svým jménem, nese vlastní odpovědnost v právních vztazích. Obec je povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů musí chránit veřejný zájem vyjádřený v zákonech a ostatních právních předpisech. Obec disponuje finančními zdroji a je oprávněna řádně nakládat a pečovat o svůj vlastní majetek. K pravomocím obce náleží zřizování a zakládání neziskových organizací, podle potřeb může obec zřizovat i obecní policii, obecní podniky, atd.

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

⁶ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

⁷ Zákon č. 131/2000 Sb. - Zákon o hlavním městě Praze

3.2.1 Působnost obce

Působnost v obecném pojetí vyjadřuje okruh záležitostí, v nichž je nějakému konkrétnímu orgánu veřejné správy platným právním řádem umožněno autoritativně - mocensky rozhodovat, tedy vytvářet a prosazovat svou vůli. Působnost obce je zákonem rozdělena na samostatnou a přenesenou.

Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce. Patří zde také záležitosti, které do samostatné působnosti svěří zákon jako například stanovení počtu členů rady, volba starosty, místostarostů a dalších radních, jejich odvolání z funkce a určování funkcí. Do pravomocí náleží zřizování a rušení výborů, volba jejich předsedů a další. Obec v samostatné působnosti pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.⁸ Závěrem můžeme říct, že samostatná působnost je pouze v kompetenci obce, řídí se zákony a obecně závaznými vyhláškami.

Přenesená působnost

V přenesené působnosti plní obce úkoly, které jim zákonem svěřil stát, jsou tedy v určitém rozsahu závislé na výkonné moci. „*Obec může v přenesené působnosti vydávat na základě zákona a v jeho mezích nařízení obce, je-li k tomu zákonem zmocněna.*“⁹ Obec, která vykonává záležitosti jménem státu, je odpovědná za kvalitu výkonu této působnosti. Pověřenými úřady jsou například stavební, živnostenské a matriční úřady.

3.2.2 Orgány obce

Orgány obce mají reprezentativní charakter, zastupují obec navenek, (zejména volené jako jsou zastupitelé, radní, starosta), komunikují s médií, organizují setkání a vytváří podmínky k rozvoji vztahů s vnějším okolím. Úřednická složka vykonává v samostatné

⁸ *Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie* : Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

působnosti úlohy, které rozhodli zastupitelé, v přenesené působnosti zajišťuje úřednickou agendu jako je každodenní styk s veřejností. Mezi orgány obce patří:

- zastupitelstvo obce,
- rada obce,
- starosta,
- výbory,
- komise,
- obecní úřad,
- tajemník.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je podle zákona o obcích¹⁰ a podle Pekové¹¹ vrcholným orgánem územní samosprávy sestávající z členů zastupitelstva. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech, které patří do samostatné působnosti. Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet na každé volební období stanoví v souladu s tímto zákonem zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích.¹² Členové zastupitelstva obce vykonávají svůj mandát osobně po dobu 4 let (volební období). Počet členů zastupitelstva je stanoven podle velikosti územního obvodu a zejména podle počtu obyvatel viz zpracovaná tabulka č. 1.

Zastupitelstvo se schází na svých jednáních dle potřeby, a to minimálně jednou za tři měsíce. Obec musí své občany o nadcházejícím zasedání informovat nejpozději sedm dnů před zahájením. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná. Zasedání zastupitelstva svolává a vede starosta obce. O uskutečněném zasedání zastupitelstva je vyhotoven zápis, jehož platnost je stvrzena podpisy starosty, místostarosty a ověřovateli. Aby byla usnesení zastupitelstva platná, musí pro ně hlasovat nadpoloviční většina členů zastupitelstva obce, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

¹⁰ *Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie* : Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.

¹¹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-726-1086-4.

¹² *Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie* : Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.

Tabulka 1 Počet členů v obecním zastupitelstvu

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
do 500	5 - 15
nad 500 do 3000	7 - 15
nad 3000 do 10000	11 - 25
nad 10000 do 50000	15 - 35
nad 50000 do 150000	25 - 45
nad 150000	35 - 55

Zdroj: zpracováno dle Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Vybrané pravomoci zastupitelstva obce dle zákona o obcích a dle Pekové¹³ jsou:

- schvaluje územní plán obce,
- schvaluje rozpočtový výhled, rozpočet, rozpočtová opatření obce,
- schvaluje závěrečný účet,
- zřizuje dočasné i trvalé peněžní fondy,
- uzavírá smlouvy o poskytnutí a přijetí úvěru nebo zápůjčky,
- zřizuje a ruší příspěvkové organizace, výbory, obecní policii,
- schvaluje zřizovací listiny svých zřízených organizací.
- rozhoduje o hospodaření a nakládání s majetkem,
- rozhoduje o poskytování návratných finančních výpomocí a dotací nad 50 000 Kč v jednotlivém případě právnickým nebo fyzickým osobám.

Rada obce

Rada obce jako výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti je volena z řad zastupitelů. Ze své činnosti je odpovědna zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Počet členů rady nesmí přesahovat 1/3 počtu členů zastupitelstva je vždy lichý, činí nejméně 5 a nejvíce 11 členů. Jednání rady jsou neveřejná a schází se dle potřeby. O průběhu jednání rady se zhotovuje zápis, který podepisuje starosta a místostarosta nebo jiný člen rady.

Radě obce jsou vymezeny tyto některé pravomoci:

- zabezpečuje dle schváleného rozpočtu řádné hospodaření obce, provádí úpravy rozpočtu v rozsahu, které stanovilo zastupitelstvo obce,

¹³ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-726-1086-4.

- schvaluje účetní závěrku svých zřízených příspěvkových organizací a to sestavenou k rozvahovému dni,
- na návrh tajemníka obecního úřadu zřizuje a ruší odbory a oddělení obecního úřadu,
- stanoví celkový počet zaměstnanců obecního úřadu,
- na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,¹⁴
- kontroluje plnění stanovených úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce.

Starosta

V čele obecního úřadu a rady stojí starosta, který zastupuje úřad navenek. Do funkce je volen zastupitelstvem obce z řad svých členů a za výkon své funkce je odpovědný zastupitelstvu obce. Starosta odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce a za informování veřejnosti o činnosti obce.¹⁵

Obecní úřad

Obecní úřad představuje starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu a zaměstnanci úřadu. „*V čele obecního úřadu je starosta.*“¹⁶ Obecní úřad vykonává činnosti v samostatné působnosti, plní úkoly stanovené zastupitelstvem a radou obce, pomáhá komisím a výborům při jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem. Obecní úřad vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.

Výbory

Zastupitelstvo obce může zřizovat různé výbory, jako své iniciativní a kontrolní orgány, ale vždy zřizuje kontrolní a finanční výbor,¹⁷ podmínkou jsou nejméně 3 členové výboru. V čele těchto výborů stojí vždy člen zastupitelstva obce. Zastupitelstvo své výbory pověří plněním úkolů, za které mu jsou odpovědní. V čele výboru stojí předseda a počet členů je vždy lichý. Výbory se schází podle potřeb, ze zasedání výboru se pořizuje písemný záznam,

¹⁴ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samostatných celků a o změně některých zákonů

¹⁵ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

který podepisuje předseda výboru. „*Usnesení výboru je platné, jestliže s ním vyslovila souhlas nadpoloviční většina všech členů výboru.*“¹⁸

Finanční výbor - kontroluje hospodaření s finančními prostředky a nakládání s majetkem obce, plní stanovené úkoly, které mu byly uděleny zastupitelstvem obce.

Kontrolní výbor - kontroluje plnění usnesení rady a zastupitelstva obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v rámci samostatné působnosti a plní stanovené úkoly zastupitelstva obce.

Komise

„*Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise.*“¹⁹ Komise se usnáší většinovým počtem hlasů všech svých členů. Za svou činnost jsou odpovědní radě obce, pokud jim byl svěřen výkon přenesené působnosti, odpovídají starostovi obce.

Tajemník

Hlavním úkolem tajemníka je řízení administrativních záležitostí obecního úřadu a má funkci zaměstnavatele. Je zaměstnancem obecního úřadu, je zodpovědný starostovi a radě, zúčastňuje se zasedání rady a zastupitelstva obce. Pokud není jeho funkce zřízena, zastává ji starosta obce.²⁰

3.3 Rozpočtová soustava veřejných rozpočtů

Rozpočtovou soustavou se rozumí orgány a instituce, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných finančních prostředků. Charakter vztahů uvnitř veřejné rozpočtové soustavy a uspořádání různých prvků této soustavy je dán a ovlivňován různými faktory. „*Na způsob koordinace vztahů mezi jednotlivými subjekty soustavy veřejných rozpočtů na území každého státu mají velký vliv rozpočtová pravidla, která upravují pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky a právní norma upravující daňové určení.*“²¹

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁰ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. ISBN 978-80-7225-407-1.

²¹ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

Rozpočtovou soustavu v České republice tvoří:

- státní rozpočet,
- rozpočty krajů,
- rozpočty obcí,
- rozpočty Regionálních rad regionů soudržnosti,
- rozpočty dobrovolných svazků obcí,
- rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných ÚSC.²²

Mimorozpočtové fondy jsou:

- rozpočty státních fondů,
- rozpočty zdravotních pojišťoven,
- rozpočty případných fondů obcí a krajů.²³

Z ekonomického hlediska jsou veřejné rozpočty dle Hamerníkové²⁴ definovány třemi hlavními funkcemi alokační, stabilizační a redistribuční, přičemž stabilizační a redistribuční funkci plní primárně státní rozpočet a funkci alokační pak všechny veřejné rozpočty.

3.3.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů.²⁵ Rozpočtová skladba je závazná pro celou soustavu veřejných rozpočtů, v ČR upravuje podrobné členění příjmů a výdajů a podává komplexní pohled na celé finanční hospodaření veřejných rozpočtů. Na základě jednotlivého roztržidění u všech složek je možno dohledat a získat velice rychle potřebné informace. Rozpočtová klasifikace plně vyhovuje mezinárodním standardům, proto je možno srovnávat příjmy a výdaje ve veřejných rozpočtech i na mezinárodních úrovních.

3.3.2 Rozpočtový výhled

Na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů²⁶ mají obce povinnost sestavovat nejen roční rozpočty, ale také rozpočtový výhled na 2 až 5 let

²² Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky ; *Kontrola : státní kontrola, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření : podle stavu k ..* Aktualizované vydání. Ostrava: Sagit, 2015, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-104-6.

²³ Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

²⁴ HAMERNÍKOVÁ, Bojko a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters-Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-497-0.

²⁵ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0

²⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

následujících po roce. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem, ve kterém se zobrazují potřeby obce a možnosti finančního zabezpečení. Na straně jedné jsou zobrazeny možné výdaje a na straně druhé možné příjmy, pro delší časové období. K sestavení rozpočtového výhledu není v zákoně uvedený žádný postup.²⁷ Většinou se vychází ze skutečnosti minulých let a zohledňují se i budoucí záměry obce. Podkladem k jeho sestavení jsou zejména ukazatele jako celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky, celkové závazky přijaté závazky a uzavřené smluvní vztahy. Pro zajištění reálnosti rozpočtového výhledu platí zásada, že nelze nadhodnocovat příjmy a podhodnocovat výdaje budoucích let. Rozpočtový výhled může být vypracován a schválen v detailním členění dle jednotlivých paragrafů a položek rozpočtové sklady, ale není to povinnost.

U příjmů je důležité odhadnout vývoj daňových příjmů na základě rozpočtového určení daní a vývoj vlastních nedaňových příjmů z poskytování služeb, z pronájmu majetku apod. Dále lze zahrnout i jednorázové příjmy (např. z prodeje movitého a nemovitého majetku). Do rozpočtového výhledu můžeme zapojit i dotace, u kterých je reálné, že je získáme.

Ve výdajích je nutné nejdříve zabezpečit úkoly plynoucí z poslání obce, jako jsou běžné výdaje (např. veřejné osvětlení, svoz odpadů), výkon státní správy a další povinnosti vyplývající ze zákonných předpisů. Nutné je zahrnout závazky z uzavřených smluv, splátky a úroky z úvěrů a půjček, výdaje spojené s péčí o vlastní majetek, příspěvky na provoz zřizovaných či založených organizací, výdaje na investice, které již započaly v minulých letech, a teprve poté výdaje na nové investice. Pokud dojde ke schodku hospodaření, je nutno zdůvodnit jeho finanční zabezpečení, jestli přebytkem hospodaření z minulých let nebo návratnými finančními zdroji. „V případě, že územní samosprávný celek (dobrovolný svazek obcí) nemá zpracován svůj rozpočtový výhled, dopustí se tím právního deliktu, za který mu příslušný správní orgán uloží pokutu až do výše 1 mil. Kč.“²⁸

3.3.3 Rozpočtový proces

Sestavení návrhu územního rozpočtu, jeho schválení až po realizaci, v rozpočtovém období představuje rozpočtový proces, který se skládá z činností orgánů územní samosprávy. Součástí rozpočtového procesu je průběžná a následná kontrola plnění rozpočtu, dále sestavení skutečné bilance rozpočtového roku, poté projednání a schválení závěrečného účtu.

²⁷ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

²⁸ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

Rozpočtový proces ve svých etapách je delší než rozpočtový rok, jeho proces trvá zpravidla 1,5 až 2 roky. Proces prochází několika etapami, které se většinou shodují s etapami v celé rozpočtové soustavě České republiky, a může se lišit pouze v závislosti na velikosti územního samosprávného celku.

Etapy rozpočtového procesu jsou:

- sestavení návrhu územního rozpočtu odpovědným výkonným orgánem,
- projednání a schválení daného návrhu rozpočtu,
- rozpočtové provizorium,
- plnění a kontrola rozpočtu,
- následná kontrola a sestavení závěrečného účtu.

Sestavení návrhu územního rozpočtu odpovědným výkonným orgánem patří k nejobtížnější a nejnáročnější části celého procesu, protože rozpočet musí být reálný a splnitelný. Prvořadým cílem je zajistit dlouhodobě efektivní a vyrovnané hospodaření obce. Návrh rozpočtu se připravuje tak, aby schválený rozpočet obsahoval závazné ukazatele, jimiž se mají při svém hospodaření povinně řídit výkonné orgány obce, dále právnické osoby zřízené nebo založené obcí a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu územního samosprávného celku. Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, stanovené vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.²⁹ „*Návrh rozpočtu musí být nejméně po dobu 15 dní přede dnem jeho projednávání na zasedání zastupitelstva územního samosprávného celku zveřejněn vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup (na elektronické úřední desce).*“³⁰

Projednání a schválení daného návrhu rozpočtu spadá do kompetencí zastupitelstva. Zastupitelstvo územního samosprávného celku (orgán dobrovolného svazku obcí) by se mělo při schvalování rozpočtu zabývat jen zásadními číselnými hodnotami schvalovaného rozpočtu, které mají sloužit jako závazné ukazatele pro subjekty, kterým jsou určeny.³¹ Rozpočet tudíž musí vyjadřovat závazné ukazatele, kterými je třeba se řídit. Změny

²⁹ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2015*. 1.vydání. Nové Město n. Cidlinou: Archa obec účtuje, s.r.o., 2014. ISBN 978-80-905420-2-0.

³⁰ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4.aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

³¹ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4.aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

schváleného rozpočtu nelze provádět opravami schváleného rozpočtu, ale pouze rozpočtovými změnami.

Rozpočtové provizorium představuje možnou situaci, kdy není rozpočet schválen v takovém předstihu, aby mohl začít platit od 1. ledna kalendářního roku, který je také rokem rozpočtovým. Celostátní rozpočtové provizorium má velký dopad do veřejných rozpočtů nižší úrovně (obce, kraje, hlavní město Praha), ale i s touto možnou skutečností je počítáno v zákoně.³² Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření stanoví zastupitelstva krajů, měst a obcí na svém posledním zasedání v roce, který předchází roku, na němž měl být rozpočet schválen. V případě, že nebude schválen rozpočet nebo rozpočtové provizorium dojde k porušení rozpočtové kázně.

Plnění a kontrola rozpočtu je zásadní fází v rozpočtu obce. Roční rozpočet musí být pro obec stabilní a všestranně závazný a každý územně samosprávný celek hospodaří na základě schváleného rozpočtu, tak aby jeho hospodaření bylo nejefektivnější. Po schválení rozpočtu dochází v průběhu rozpočtového roku k mnoha změnám, např. organizační, metodické a věcné, které je třeba dle nutnosti a potřeby zapracovat formou rozpočtových opatření, které se evidují podle časové posloupnosti.³³ Rozpočtové opatření se provádí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. Po provedení rozpočtově nezajištěného výdaje lze rozpočtové opatření provést pouze při živelní pohromě nebo havárii ohrožující životy a majetek.³⁴ Změny a úpravy v rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními, která se evidují podle časové posloupnosti. Při úbytku příjmů se musí snížit i objem rozpočtových výdajů a v případě přírůstku příjmů se o ně musí zvýšit výdaje.

Následná kontrola a sestavení závěrečného účtu – představuje celkovou analýzu hospodaření za rozpočtové období. „*Takovou analýzou je pro rozpočet územních samosprávných celků závěrečný účet.*“³⁵ V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, informace o peněžních tocích a dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření obce a jimi zřízených nebo založených právnických osob. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů

³² Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

³³ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

³⁴ *Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky ; Kontrola : státní kontrola, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření : podle stavu k ..* Aktualizované vydání. Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-104-6.

³⁵ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0

ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům, a také k hospodaření dalších fyzických osob. Současně se vyhodnotí použití dotací a příspěvků (případná povinnost vrácení nevyčerpaných zůstatků).³⁶ V závěrečném účtu je nutné uvést informaci o majetku a závazcích, která zobrazuje majetkovou pozici a stabilitu obce. Povinností každého územního samosprávného celku je přezkoumání hospodaření za minulý kalendářní rok. Tuto povinnost ukládá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a dále je tato povinnost stanovena v zákoně o obcích, zákoně o krajích a v zákoně o hlavním městě Praze.³⁷ Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání v orgánech obce, kraje a hlavního města Praze. Projednání závěrečného účtu za uplynulý rok musí proběhnout do 30. června následujícího roku a uzavírá se vyjádřením:

- souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad nebo
- souhlasu s výhradami, na základě nichž obec, kraj, hlavní město Praha, přijme opatření potřebná k nápravě zjištěných nedostatků. Přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily škodu.

Pokud vyplývají ze zprávy o přezkumu hospodaření nějaké nedostatky, byť nejsou závažného charakteru, je zastupitelstvo obce povinno přijmout nápravná opatření. Pokud zjištěné nedostatky nebudou odstraněny do dalšího přezkoumání, může tím být ovlivněn i jeho výsledek.

3.4 Rozpočet obce

Finanční hospodaření obcí, krajů i hl. m. Prahy se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zákonem je upravena tvorba, postavení, obsah a funkce jednotlivých rozpočtů.³⁸ Jsou zde nastavena pravidla, jak správně hospodařit s finančními prostředky. Města příjmy a výdaje svým městským obvodům a městským částem stanovují statutem, který se vyhláší obecně závaznou vyhláškou města podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, podle zákona 129/2000 Sb., o krajích, a podle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.³⁹ Rozpočet je základem pro finanční plánování a hospodaření obce. Je nejen bilancí, co se týká hospodaření, kdy příjmy a výdaje musí být

³⁶ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

³⁷ *Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie*. Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.

³⁸ Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

³⁹ *Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie* : Ostrava: Sagit, 2015. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.

vyrovnány, ale představuje důležitý nástroj realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje v daném rozpočtovém období. Cílem každého územního rozpočtu je dosáhnout vyrovnaného rozpočtu.

Dle rozpočtového výhledu je sestaven rozpočet obce, ten se skládá z rozpočtových příjmů a rozpočtových výdajů a možné odlišnosti od rozpočtového výhledu musí být odůvodněné a opodstatněné. Sestavuje se na rozpočtový rok, který je shodný s kalendářním rokem. Zpracovaný rozpočet by měl být zpravidla vyrovnaný, lze ho však schválit i jako přebytkový, a to v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou určeny ke splacení jistiny úvěrů z předchozích let.⁴⁰ Schodkový rozpočet je možno schválit jen tehdy, bude-li schodek uhrazen finančními prostředky z minulých let, peněžním fondem vytvořeným z přebytku hospodaření minulých let nebo z finančních prostředků získaných z návratných zdrojů, jakými jsou návratné finanční výpomoci, úvěry nebo půjčky. Obec, která realizuje projekt spolufinancovaný z rozpočtu Evropské unie, musí účelové finanční prostředky zahrnout do svého rozpočtu. Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn (vždy na úřední desce v písemné a elektronické podobě), a to nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu. Rozpočet schvaluje zastupitelstvo obce, ale v průběhu roku dochází dle potřeb obce k různým rozpočtovým úpravám prostřednictvím rozpočtových opatření.

Členění rozpočtových příjmů a výdajů závazně určuje rozpočtová skladba.⁴¹ Cílem rozpočtové skladby je nejen zajistit přehlednost a jednotnost na všech úrovních veřejných rozpočtů v České republice, ale i kontrolovatelnost na mezinárodní úrovni.

3.4.1 Rozpočtové příjmy obce

Příjmy územního samosprávného celku (obce nebo kraje) lze členit podle jejich povahy, která vyplývá z jejich ekonomických nebo právních vlastností.⁴² Příjmy obcí můžeme rozdělit na dvě základní skupiny a to běžné a kapitálové. Dle Pekové se převážná většina běžných příjmů opakuje, avšak ne vždy ve stejné výši.⁴³

⁴⁰ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

⁴¹ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2015*. Nové Město n. Cidlinou: Archa obec účtuje, 2014. ISBN 978-80-905420-2-0.

⁴² PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

⁴³ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-726-1086-4.

Členění příjmů dle povahy pak rozdělujeme do šesti skupin:

- Příjmy, které vyplývají z vlastnických práv, příjmy z vlastní nebo vedlejší hospodářské činnosti (nájemné, pronájmy, z prodeje majetku).
- Příjmy z vlastní správní činnosti, především jde o příjmy ze správních poplatků, které jsou vybírány při výkonu státní správy v přenesené působnosti (poplatky za stavební povolení, poplatky za ohlášení živnosti, poplatky za OP a pasy apod.).
- Výnosy na daních a podíly na daních dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.⁴⁴
- Dotace ze státního rozpočtu nebo státního fondu, prostředky poskytnuté cestou národního fondu.
- Podíly na příjmech z poplatků, odvodů, pokut nebo jiných sankcí vznikajících v působnosti orgánů státní správy
- Přijaté dary a příspěvky, platí zde osvobození od daně dle zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí.

Příjmy obce by měly být dostatečně výnosné, aby zajistily bezproblémový chod činností obce. Měly by být ovlivnitelné obcí, zde můžeme uvést zejména příjmy z podnikání, příjmy z vedlejší činnosti jako příjmy z nájmu, pronájmu apod. Příjmy by měly být časově i prostorově rozprostřeny tak, aby nedocházelo k velkým strukturálním rozdílům, dále kvalitě a kvantitě mezi jednotlivými obcemi. Příjmy mohou být také dále děleny z hlediska druhu, zde patří příjmy vlastní a přijaté dotace, což je názorně zobrazeno v následující tabulce č. 2.

⁴⁴ *Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky ; Kontrola : státní kontrola, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření : Aktualizované vydání. Ostrava: Sagit, 2015, ISBN 978-80-7488-104-6.*

Tabulka 2 Členění příjmů obce

Členění příjmů obce			
Příjmy vlastní		Přijaté dotace	
Kapitálové	příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	Běžné	od rozpočtů centrální úrovně
	příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů		od rozpočtů územní úrovně
Běžné daňové	daně z příjmu, zisku a kapitálových výnosů		z vlastních fondů
	daně a poplatky z vybraných činností		ze zahraničí
	majetkové daně	Kapitálové	od rozpočtů centrální úrovně
	ostatní daňové příjmy		od rozpočtů územní úrovně
	místní poplatky		z vlastních fondů
správní poplatky	ze zahraničí		
Běžné nedaňové	dividendy, úroky		
	přijaté sankce		
	příjmy z prodeje nekapitálového majetku		
	příjmy z vlastní činnosti		
	příjmy z pronájmu majetku		
	přijaté splátky půjček		

Zdroj: zpracováno dle Peterové Heleny, Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 2014.

3.4.2 Rozpočtové výdaje obce

Výdaje obce představují úhradu všech potřeb a činností, které územní samospráva zajišťuje pro občany své obce. Velikost výdajů dle Provažníkové (2015) stále roste.⁴⁵ Důvodem je stále rostoucí samostatnost a odpovědnost územní samosprávy za financování a zabezpečení veřejného sektoru na území obce.

- Výdaje územního samosprávného celku lze rozdělit do pěti skupin:
- Výdaje, které územnímu samosprávnému celku vyplývají ze zákonných povinností, patří zde některé daně, odvody, poplatky, postihy a sankce. Úhrada těchto výdajů je vždy prvořadá jedná se většinou o zákonné povinnosti.
- Výdaje spojené na úhradu vlastních činností, jedná se většinou o výdaje v rámci samostatné působnosti, patří zde výdaje na péči o majetek a jeho rozvoj.⁴⁶
- Výdaje spojené s výkonem státní správy v přenesené působnosti, finanční prostředky jsou použity na úhradu výdajů, pokrývají je dotace ze státního rozpočtu, ale pouze částečně, zbytek hradí územní samosprávné celky z vlastních finančních prostředků.
- Výdaje, které vznikají rozhodnutím územního samosprávného celku, vstupují do určitých právně závazných vztahů, ze kterých vyplývají určité finanční důsledky,

⁴⁵ PROVAŽNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

⁴⁶ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

které je povinen plnit. Jedná se zejména o uplatňování vlastnického práva a odpovědnosti z něho vyplývající k jiným subjektům. Patří zde taky vklady ručením do společnosti, kterou založil územní samosprávný celek.

- Výdaje územního samosprávného celku při své veřejné prospěšné činnosti. Jedná se především o dotace, příspěvky, granty a dary.

Mimo výše uvedených výdajů jsou součástí rozpočtu územního samostatného celku, také splátky přijatých úvěrů, splátky návratných finančních výpomocí. Dle rozpočtové skladby nejde o výdaje, ale o finanční operace, které jen snižují stavy účtů finančních prostředků na ně použitých. Výdaje lze rozdělit dle jednotlivých druhů, a to na běžné a kapitálové výdaje, jak je uvedeno v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Členění výdajů obce

Členění výdajů obce			
Běžné výdaje		Kapitálové výdaje	
Neinvestiční nákupy	platby za provedenou práci povinné pojistné placené zaměstnavatelem nákup zboží a služeb poskytnuté zálohy výdaje spojené s neinv. nákupy	Investiční výdaje	investiční nákupy nákup akcií a majetkových podílů
Neinvestiční transfery	neinvestiční transfery podnikům a OPS neinvestiční transfery a některé další platby neinvestiční transfery vlastním fondům neinvestiční transfery do zahraničí neinvestiční transfery obyvatelstvu	Investiční transfery	investiční transfery podnikům a OPS investiční transfery a další platby investiční transfery vlastním fondům investiční transfery do zahraničí investiční transfery obyvatelstvu
Neinvestiční půjčky	neinvestiční půjčky podnikům a OPS neinvestiční půjčky a některé další platby neinvestiční půjčky obyvatelstvu neinvestiční půjčky do zahraničí	Investiční půjčky	investiční půjčky podnikům a OPS investiční půjčky a další platby investiční půjčky obyvatelstvu investiční půjčky do zahraničí

Zdroj: zpracováno dle Peterové Heleny. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. 2014.

3.5 Majetek obce

Majetek obce lze definovat jako souhrn všech majetkových hodnot, který je důležitým ekonomickým předpokladem existence územní samosprávy. Vzhledem k různému předchozímu historickému vývoji, k různé poloze v krajině, není složení majetku všech obcí stejné. V období po roce 1991 došlo k přesunům majetku státu na obce na základě zákona č. 172/1991 Sb.,⁴⁷ který taxativně vymezuje majetek, který přechází do majetku obce. Jak zmiňuje Havlan: „majetek obcí a krajů je důležitou ekonomickou resp. sociálně

⁴⁷ Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí

ekonomickou kategorií, která je velmi dynamická a v mnohém se v současné době teprve formuje.“⁴⁸ Dle zákona byl majetek obce rozdělen dle druhů a specifík majetku. Do majetku obce lze zahrnout všechny movité a nemovité věci, majetková práva a pohledávky, finanční majetek na bankovních účtech a v hotovosti, cenné papíry, nehmotná aktiva a apod. Obec jako vlastník má všechna práva a povinnosti shodné jako ostatní vlastníci. O způsobu využívání majetku ve vlastnictví obce rozhodují její volené orgány.

Obec jako vlastník majetku má právo například:

- nabývat majetek,
- užívat majetek k vlastním potřebám, k veřejně prospěšným účelům,
- řádně nakládat s majetkem, tzn. pronajímat a zapůjčit majetek za úplatu,
- prodat majetek,
- darovat či zdědit majetek,
- vyvlastnit majetek za náhradu

3.5.1 Hospodaření s majetkem obce

Základním předpokladem dobrého fungování územní samosprávy je vlastnictví dostatečného množství finančních prostředků a dalších forem majetku. Potřebné finanční prostředky získávají obce v podstatě ze tří zdrojů:

- dotace národních i evropských zdrojů,
- výnosy obecního majetku,
- výnosy z rozpočtového určení daní

Jednou z možností zlepšení ekonomické situace municipalit je lepší hospodaření s municipálním majetkem. Obec si stále musí hledat nové příjmové zdroje do svého rozpočtu a jako jedna z možností, je efektivní hospodaření s majetkem obce. Majetek obce si lze představit jako bohatství, neboť vyjadřuje hodnotu a má vždy svou tržní cenu. Z hlediska bonity je velmi zásadní, jaký majetek obec vlastní, jakým způsobem ho využívá, dále výše ocenění a jeho členění. Významnost zajišťuje i využití jako například.:

- k výkonu územní samosprávy,
- k veřejně prospěšným účelům územní samosprávy,

⁴⁸ HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-057-4.

- k podnikání (např. majetek vložený do municipálních podniků nebo obchodních společností za účelem přílivu finančních zdrojů do rozpočtu,
- k nákupu cenných papírů nebo finančního investování

Hospodaření s majetkem obce je ošetřeno příslušnými zákony, včetně zákona č. 250/2000 Sb., upravujícího pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky obcí.⁴⁹ Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly vyplývajícími za zákonem vymezené působnosti. Ve své podstatě jde o oprávnění územní samosprávy svůj majetek užívat (vedle práva majetek držet a nakládat s ním) v souladu s jeho povahou a určením k plnění úkolů v rámci jí vymezené působnosti (u příspěvkových organizací pak v rámci jim vymezeného hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti).⁵⁰ Povinností obce je pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, chránit svůj majetek před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím a jako správný hospodář musí uplatňovat včas právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení. Zákonem jsou stanovena i přísná opatření, jak nakládat s nepotřebným majetkem.⁵¹

Každá obec má svůj specifický majetek, se kterým hospodaří. Podle charakteru majetku by se měla obec adekvátně zaměřit na způsoby a formy jeho hospodářského využití, tak aby nechátral nebo nezůstával bez užitku. Majetek by se měl rozhojňovat, protože je důležitým zdrojem příjmů do rozpočtu obce. Prostřednictvím municipálního majetku a následných výnosů z hospodaření s majetkem může obec efektivně ovlivňovat úroveň a rychlost svého sociálního a ekonomického rozvoje.

3.5.2 Majetková a finanční struktura obce

Majetek obce je vyjádřen a oceněn v rozvaze, ta představuje celkovou majetkovou strukturu. Souběžná klasifikace majetku představuje základ klasického účetního systému. Je jeho základní charakteristikou a bývá označován jako bilanční princip.⁵² Pro dobrou ekonomickou bilanci je třeba průběžně sledovat a hodnotit vazby mezi peněžními toky, majetkovou a zdrojovou strukturou včetně sledování pohledávek a závazků. Na majetek lze pohlížet ze dvou hledisek, na straně aktiv je uvedeno z jakých konkrétních forem se majetek

⁴⁹ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2016 pro územní samosprávné celky: rozpočtová skladba, rozpočtová pravidla, vzory a směrnice k rozpočtu*. Praha: Acha obec účtuje, 2015. ISBN 9788090542037.

⁵⁰ HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-057-4.

⁵¹ SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. Turnov: Acha obec účtuje, 2010. ISBN 978-80-254-5609-5.

⁵² MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Praha: Grada, 2012. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-3637-2.

skládá, na straně pasiv je uvedeno hledisko zdrojů, jakým způsobem byl majetek pořízen, zda z vlastních nebo cizích zdrojů. Aktiva lze charakterizovat jako majetek účetní jednotky, se kterým obec hospodáří a představuje všechno, co obec vlastní a co jí v budoucnu přinese ekonomický prospěch. Aktiva lze členit na stálá a oběžná, dále dle jednotlivých druhů podle formy a času, a to následovně:

Stálá aktiva:

- dlouhodobý nehmotný majetek
- dlouhodobý hmotný majetek
- dlouhodobý finanční majetek
- dlouhodobé pohledávky

Oběžná aktiva:

- zásoby
- krátkodobé pohledávky
- krátkodobý finanční majetek

Pasiva lze charakterizovat jako zdroje krytí financování, informují o tom, odkud byl majetek pořízen a zahrnují závazky vůči věřitelům (včetně závazků z obchodního styku), vklady vlastníků do společnosti, zisky (ztráty) minulých let a výsledek hospodaření běžného roku. Pasiva se rozlišují z hlediska vlastnictví na vlastní zdroje a cizí zdroje.

Vlastní zdroje představují jmění účetní jednotky, fondy účetní jednotky a výsledek hospodaření. *Cizí zdroje* představují dlouhodobé závazky, krátkodobé závazky a rezervy.

3.5.3 Finanční analýza obce

Finanční komparaci lze chápat jako soubor činností, jejichž cílem je zjistit a komplexně vyhodnotit finanční situaci obce. Měla by rozpoznat zdraví obce, odhalit její slabé stránky, které by se do budoucna mohly stát hrozbou a identifikovat její silné stránky, které by se v budoucnu mohly využít jako vhodné příležitosti. Finanční analýza vychází především z minulých dat, stává se důležitým podkladem pro plánování a rozhodování o budoucnosti, hodnotí obec jako celek a ve všech faktorech, které ovlivňují finanční a ekonomickou situaci obce. Konkrétně lze uvést:

- krátkodobá finanční situace obce – platební schopnost v horizontu 1 roku,
- dlouhodobá finanční situace – schopnost hradit dlouhodobé závazky,
- efektivní fungování obce – dosahovaná výnosnost,
- rozbor běžného hospodaření, komparace dle různých ukazatelů,
- analýza investiční činnosti a její financování,

- analýza hospodaření s majetkem.

Finanční komparace používá pro porovnání a hodnocení hospodaření mnoho ukazatelů, jako jsou třeba poměrové ukazatele, rozdílové ukazatele, mezi důležité patří stavové ukazatele, do kterého můžeme zařadit rozvahu účetní jednotky, dále tokové ukazatele, kam patří výsledek hospodaření účetní jednotky. Tyto analýzy jsou důležité a nezbytné pro sestavení prognózy rozpočtového hospodaření obce.

K hodnocení finanční analýzy často obce využívají poměrové ukazatele. Poměrové ukazatele se počítají z účetních výkazů obce. Do této oblasti lze zahrnout například ukazatele zadluženosti, které přinášejí informace o úvěrovém zatížení, tzn. do jaké míry je obec zadlužená a bývají také označovány jako ukazatele dlouhodobé finanční stability. Mezi ukazatele zadluženosti patří také ukazatel míry zadluženosti, ten je důležitý z pohledu banky při poskytnutí úvěru, dalším je koeficient samofinancování, který udává do jaké výše je obec schopna pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů. Velmi významným je ukazatel likvidity, který vyjadřuje míru obtížnosti přeměny majetku do hotovostní formy a představuje schopnost obce splácet dluhy. Pro hodnocení finanční analýzy a zdraví obce lze využít i dalších ekonomických ukazatelů, které jsou uvedeny v následující tabulce číslo 4 spolu s výpočty.

Tabulka 4 Vybrané ekonomické ukazatele pro hodnocení finančního zdraví obce

Kategorie	Ukazatel - interpretace	Výpočet ukazatele
Příjmy	Soběstačnost obce na celkových příjmech	Běžné příjmy / Celkové příjmy
	Podíl prostředků vznikajících v obci na běžných příjmech	Vlastní příjmy / Běžné příjmy
Výdaje	Podíl neinvestičních výdajů na celkových výdajích obce	Neinvestiční výdaje / Celkové výdaje
	Podíl investičních výdajů na celkových výdajích obce	Investiční výdaje / Celkové výdaje
Výsledky hospodaření obce	Jaká část běžných příjmů obce se spotřebuje celkovými výdaji	Běžné příjmy / Celkové výdaje
	Podíl neinvestičních výdajů na celkových příjmech obce	Neinvestiční výdaje / Celkové příjmy
Ukazatel likvidity	Schopnost pokrýt své závazky ze svých krátkodobých aktiv.	Oběžná aktiva / Krátkodobé závazky
Ukazatel zadluženosti	Finanční úroveň a míru krytí majetku cizími zdroji	Cizí zdroje / Celková aktiva *100
Ukazatel míry zadluženosti	Ukazatel věřitelského rizika, optimální pro poskytnutí finančních prostředků	Cizí zdroje / Vlastní jmění *100
Ukazatel samofinancování	Schopnost pokrýt své výdaje z vlastních zdrojů	Vlastní jmění / Celková aktiva *100

Zdroj: zpracováno dle PAVLÍK, Marek. Jak úspěšně řídit obec a region. 2014

Analýza hospodaření a finančního zdraví obce se monitoruje také pomocí soustavy 18 vzájemně propojených informativních a monitorujících ukazatelů (zkráceně SIMU).⁵³ Potřebná data pro výpočet ukazatelů se získávají z účetních a finančních výkazů obce a jejím účelem je transparentně, komplexně a objektivně hodnotit stav hospodaření a zadluženosti obce. Monitorující ukazatele jsou zásadní pro vyhodnocení hospodaření obcí. Jedná se o ukazatele:

- podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %),
- celková (běžná) likvidita.

Obecně lze tedy konstatovat, že primárním cílem finanční analýzy je rozbor finanční situace s využitím různých faktorů, údajů a dat z minulých období, které poslouží k vzájemnému porovnání. Výsledky této komparace lze doporučit jako finanční strategii pro další nadcházející rozpočtové období.

3.6 Místní samospráva ve vybraných zemích Evropy

Pod pojmem samosprávy je třeba rozumět výkon vymezených úkolů správy státu jinými veřejnoprávními subjekty než státem, státem aprobovanými. Vedle státních rozpočtů, které se sestavují ve všech evropských zemích, jsou i obecní rozpočty obvykle fungující ve většině států Evropy. Mezi státní a obecní úrovní rozpočtů existuje určitá hierarchie a různé množství dalších rozpočtů. Jejich typy a počet jsou dle různých zemí odlišné. Se systémem rozpočtů, kde nejsou zastoupeny vyšší samosprávné celky je území Rakouska, tady je ústavně zakotvena pouze obecní samospráva. Ve Francii naopak nalezneme systém, který má dva vyšší územní samosprávné celky. Českou republiku a Německo lze označit jako dvoustupňovou soustavu samosprávných celků zakotvenou Ústavou. V Německu jsou rozděleny kompetence při vydávání právních předpisů mezi spolek a 16 spolkových zemí a obce jsou považovány jako součást spolkových zemí. Postavení obecních rozpočtů, které tvoří část ze systému veřejných rozpočtů je v Německu stejné jako u nás. Základem obecních rozpočtů jsou rozpočtové příjmy a výdaje. V německé legislativě je charakteristika místních rozpočtů upravena právním předpisem, navíc si každá spolková země upravuje své záležitosti na základě zmocnění, ale vždy ve shodě se zákonem. Rozdíl mezi Českem a Německem je v tom, že v České republice je nejdetailejším pramenem právní předpis

⁵³ <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>

schválený Parlamentem, v Německu se jedná o podrobnější vyhlášku spolkové země respektující všeobecná státní pravidla.

V České republice jsou příjmy obce tříděny dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě⁵⁴ z hlediska druhového na nedaňové a kapitálové a z hlediska odvětvového na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. V Německu je členění obecních příjmů regulováno na úrovni zákona, ale spolkové země si mohou vydávat zpřesňující právní předpisy.⁵⁵ Obecní příjmy se zakládají na principu Kommunale Finanzhoheit,⁵⁶ tzn. právo samostatně hospodařit se svými příjmy a výdaji, právo finanční odpovědnosti, právo vybírat daně a vytvářet vlastní rozpočet.⁵⁷

Mezi obecní příjmy patří v České republice místní poplatky a ekvivalentem českých místních poplatků jsou v Německu místní daně. Lze najít několik společných charakteristik pro obě země jako například: jsou regulovány právním předpisem na obecní úrovni, sazbu určuje obec, vztahují se k území obce, jsou výhradním příjmem do obecního rozpočtu a nejsou spravovány finančními úřady. Na rozdíl od ČR není taxativně vymezeno, jaké daně mohou obce vybírat, to přináší sebou možnost obecní finanční samostatnosti ve věci místních daní a nabízí obcím potenciál pro finanční kreativitu. Obcí stanovení daně nesmí být obecně shodné s daněmi na celostátní a zemské úrovni. Mimo běžné místní daně se zde objevují neobvyklé místní daně jako například „Sexsteuer“ (daň z práce prostitutky), daň za opálení vybíraná od majitelů solárií, poplatků za provádění anket mezi kolemjdoucími apod. Lze tedy konstatovat, že pojetí místních daní a místních poplatků je výrazně odlišné, pro německé obce to znamená příliv rozpočtových příjmů, kterými ovlivňují svou dobrou finanční situaci.

Správní poplatky jsou v Německu upraveny ve dvou stupních – na stupni spolkové země a obce, a to zákonem o správních poplatcích a příslušným sazebníkem poplatku. Většinou se zde neobjevuje konkrétní sazba, ale rozmezí možných poplatků. Lze tedy říct, že právní úprava německých správních poplatků je obdobná jako v České republice.

Na základě komparace těchto dvou zemí by bylo možné najít mnoho společného, ale také mnoho rozdílného ve členění jednotlivých samospráv a postavení jejich rozpočtů.

⁵⁴ <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>

⁵⁵ FÄRBER, Gisela a Norbert. ANDEL. *Probleme der Kommunalfinzen*. Berlin: Duncker, c2001. Schriften des Vereins für Socialpolitik, Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, n.F., Bd. 283. ISBN 34-281-0618-0

⁵⁶ <http://www.kommunale-verwaltung.sachsen.de/827.htm>

⁵⁷ MÄDING, Heinrich. a Rüdiger. VOIGT. *Kommunalfinzen im Umbruch*. Opladen: Leske Budrich, 1998. ISBN 38-100-1940-2.

4 Analytická část

Ve vlastní práci bude nejprve představena městská část Praha 18 od historie až po současnost. Podstatou vlastní práce je celkové zhodnocení hospodaření městské části Praha 18 za sledovaná období roku 2013-2015. Tato práce analyzuje jednotlivé rozpočtové příjmy a rozpočtové výdaje včetně salda příjmů a výdajů, metodou komparace je zaměřena na majetkovou a finanční strukturu spolu a jejich aktivy a pasivy, dále je provedena bilance finančního a rozvojového potenciálu městské části Praha 18.

4.1 Městská část Praha 18

Na severovýchodním okraji Prahy, často nazývaném Severní terasa Prahy se rozkládá městská část Praha 18. Rozloha území činí přibližně 560 hektarů. Městskou část lze z pohledu architektonického rozdělit na různé celky, jako starou zástavbu, poválečné cihlové domy, panelové sídliště, novou moderní bytovou zástavbu a industriální architekturu. V průběhu posledních let došlo k dynamickému rozvoji městské části s expandující bytovou zástavbou a počet obyvatel stále stoupá. Na území městské části Praha 18 bylo k 31. 12. 2015 evidováno celkem 18 830 obyvatel, z toho 3 373 cizinců.⁵⁸

Znak městské části Praha 18 je zobrazen na obrázku 1 a je do půle dělený a potom rozpolcený, představuje historii a současnost Letňan. V pravé polovině znaku je zobrazena nejstarší dochovaná stavba, a to kaple sv. Kříže a letecká výroba symbolizovaná stříbrným ptačím křídlem v letu, na kterém je umístěna červená iniciála „L“. Levou polovina tvoří část znaku hlavního města Prahy, což vyjadřuje sounáležitost Letňan s hlavním městem.⁵⁹

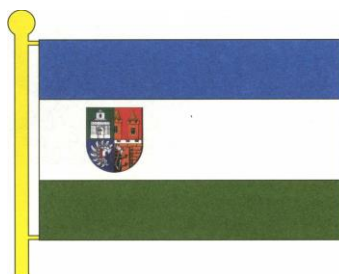

Obrázek 1 Znak městské části Praha 18

⁵⁸ <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvytel-v-obcich.aspx>

⁵⁹ BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Letňany: kniha o Praze 18*. Praha: MILPO MEDIA, 2003. Kniha o Praze. ISBN 80-860-9831-1

Prapor je shodný s barvami znaku, tvoří ho tři vodorovné pruhy v poměru 1,5:2:1,5, horní pruh je modrý, prostřední bílý a dolní zelený.⁶⁰

Obrázek 2 Prapor městské části Praha 18

Identifikační údaje městské části Praha 18:

Oficiální název: Městská část Praha 18

Úřad městské části Praha 18

Adresa: Bechyňská 639

199 00 Praha

IČ: 00231321

DIČ: CZ00231321

Historie městské části Praha 18

První nepochybná zmínka o vsi pochází z roku 1347, ve které se uvádí založení poplužního dvora „WESZ LETNIANY“ pražským měšťanem Mikulášem Velfínem od Věže. Zdejší polnost během několika let změnila majitele, krátce byla i ve vlastnictví Valdštejnů a v roce 1651 se stala součástí vinořského panství, které bylo majetkem rodu Černínů z Chudenic. Zavedením obecního zřízení v roce 1850 se Letňany staly obcí, ale školou a kostelem spadaly do sousedních Čakovic. Nejvýznamnější letňanskou památkou je klasicistní kaple svatého Kříže. V dochovaných záznamech se uvádí, že v roce 1890 měly Letňany 50 domů, ve kterých žilo 606 obyvatel české národnosti. Letňany se začaly postupně rozrůstat začátkem 20. století a svůj charakter získávaly v době první republiky, kdy rozvoj leteckého a strojírenského průmyslu začal měnit původní venkovský ráz obce a znamenal další příliv nových obyvatel. Byla zde vystavěna dvě letiště, jedno v Letňanech a druhé

⁶⁰ ŠOREL, Václav, Hana SAITZOVÁ HORKÁ a Alena GEMBALOVÁ. *Letňany: 700 let historie*. Letňany: Profi-tisk group, 2014. ISBN 978-80-905281-1-6.

ve Kbعلích.⁶¹ Rokem 1925 začíná výrazný rozkvět Letňan, který je spojen výstavbou vojenské letecké továrny Letov, Výzkumného a zkušebního leteckého ústavu VZÚL (1927), továrny AVIA (1931) a své pobočky zde měly také společnosti Praga a Aero. Po roce 1948 dochází k útlumu leteckých výrobců a postupné transformaci továren. Před rokem 1968 byly Letňany jen předměstskou částí, po roce 1968 byly připojeny k Praze a staly se součástí Prahy 9.⁶² Po sametové revoluci se Letňany staly jednou z 56 městských částí s vlastní samosprávou a vystupovaly pod názvem Praha – Letňany. V tomto období jsou zaznamenány první snahy o vytvoření městského znaku a praporu. Definitivní podoba znaku a praporu byla schválena v roce 1995 zastupitelstvem hlavního města Prahy. S novou správní reformou v roce 2001 dochází k přejmenování místních a obvodních úřadů na úřady městské části. Letňany se staly jednou ze 22 správních obvodů Prahy a vystupují pod názvem městská část Praha 18 a plní úkoly v rozsahu stanovené zákonem.

Současnost městské části Praha 18

Příchodem sametové revoluce zaznamenala městská část Praha 18 velký posun v novodobých dějinách, v současnosti patří mezi nejvíce rozvíjející se území hlavního města Prahy.⁶³ Svou velmi výhodnou polohou na okraji velkoměsta se městská část Praha 18 stala atraktivní součástí aglomerace Prahy a velmi vyhledávanou lokalitou pro investory, podnikatele, návštěvníky, turisty a zájemce o bydlení. Přelomovým rokem se stal rok 1999, kdy zde bylo postaveno Obchodní centrum Tesco Letňany, později byl otevřen Pražský veletržní areál, který pořádá významné akce veletržního i hudebního světa. Má velmi výhodnou polohu a sousedí s Národní přírodní památkou Letňanské letiště, která je největší rezervací sysla obecného u nás. Zvýšením komfortu pro obyvatelé Letňan, se stala i dostavba metra C v roce 2008. Okolí městské části Praha 18 nabízí mnoho sportovního vyžití. Výstavba lesoparku představuje obnovu a rozšíření zeleně, součástí lesoparku je cyklostezka a dráha pro in-line bruslení. K dalším sportovním možnostem, jak zde trávit volný čas aktivně a zdravě patří i hokejová hala SC Letňany, Aguacentrum Letňany a mnoho sportovních center jako Skydive arena, Wawe arena, Sportcentrum Letňany apod.

⁶¹ ŠOREL, Václav, Hana SÁITZOVÁ HORKÁ a Alena GEMBALOVÁ. *Letňany: 700 let historie*. Letňany: Profi-tisk group, 2014. ISBN 978-80-905281-1-6.

⁶² BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Letňany: kniha o Praze 18*. Praha: MILPO MEDIA, 2003. Knihy o Praze. ISBN 80-860-9831-1

⁶³ ŠOREL, Václav, Hana SÁITZOVÁ HORKÁ a Alena GEMBALOVÁ. *Letňany: 700 let historie*. Letňany: Profi-tisk group, 2014. ISBN 978-80-905281-1-6.

Na základě tohoto dynamického rozvoje musela i městská část Praha 18 reagovat pružně a začít s revitalizací a přeměnou svého území. Zapojila do proměny různé finanční zdroje, které umožnily expandující investiční výstavbu v oblasti školství, zdravotnictví, kultury, veřejných komunikací, zeleně apod. Přibylo nových mateřských škol, došlo k rozšíření kapacit v základních školách, výstavbě nových sportovišť, odpočinkových a relaxačních center pro občany. K realizaci několika investičních záměrů byly použity i finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie. První evropský projekt získala městská část Praha 18 již v roce 2009 z OP Praha Konkurenceschopnost a byl vyhodnocen jako druhý nejlepší v Praze. Nejvýznamnějším investičním projektem, dokončeným v roce 2015 se stal projekt pod názvem „Letňanské lentilky“. Cílem byla revitalizace veřejného prostranství, došlo k rozšíření zelených ploch a výstavbě unikátních architektonických objektů tzv. „lentilek“, které představují prostor pro společenský život, relaxaci, sport i hru a slouží občanům všech věkových kategorií.

4.2 Analýza hospodaření městské části Praha 18

Tato kapitola se zabývá zhodnocením hospodaření městské části Praha 18 za období 2013-2015. Metodou komparace jsou provedeny rozbory jednotlivých příjmů plynoucích do rozpočtu a jednotlivých výdajů, použitých ke krytí výdajové části rozpočtu městské části Praha 18,⁶⁴ současně s porovnáním za sledovaná období. Mezi důležité hodnotící ukazatele analýzy patří v oblasti majetkové a finanční zaměření na vývoj aktiv a pasiv a dalším důležitým kritériem pro zhodnocení je bilance finančních zdrojů. Podklady pro vyhotovení komparací vychází z poskytnutých interních zdrojů městské části Praha 18 za jednotlivá období jako například usnesení zastupitelstva,⁶⁵ schválené rozpočty, závěrečné účty a interní účetní výkazy.

4.2.1 Analýza příjmů

Za příjmy obce i městské části jsou považované veškeré nenávratné finanční prostředky, včetně dotací, finančních výpomocí, přijatých darů, úroků a přijatých splátek půjček. Každá obec se snaží zajišťovat své příjmy v takové výši, aby pokryly její rozpočtové výdaje. Příjmy obce členíme na běžné a kapitálové. Mezi běžné příjmy lze zahrnout každoročně se opakující se příjmy, sloužící na pokrytí běžných rozpočtových výdajů. Patří zde příjmy daňové,

⁶⁴ <http://rozpocet.letnany.cz/GReportViewer/index.html>

⁶⁵ <http://letnany.cz/dokumenty-mc/ds-1655/p1=13018>

nedaňové a neinvestiční dotace. Mezi kapitálové příjmy lze zařadit příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, přijaté dary, investiční dotace a příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů.

Na základě ekonomických ukazatelů zachycuje tabulka č. 5 podíl jednotlivých příjmů k celkovým příjmům za jednotlivá období. Celkový vývoj příjmové části rozpočtu⁶⁶ se skládá z daňových, nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých transferů a je zde patrné, že nejvýznamnější část příjmů městské části tvoří přijaté transfery, dále daňové příjmy, nedaňové a kapitálové příjmy.

Tabulka 5 Porovnání jednotlivých příjmů a celkovým příjmům v letech 2013-2015

PŘÍJMY	2013	Podíl k celkovým příjmům	2014	Podíl k celkovým příjmům	2015	Podíl k celkovým příjmům
Daňové příjmy	22 333,51	16,67%	20 820,10	11,20%	23 683,07	13,06%
Nedaňové příjmy	4 488,38	3,35%	4 836,89	2,60%	8 236,70	4,54%
Kapitálové příjmy	515,71	0,38%	8 150,00	4,39%	5 750,00	3,17%
Přijaté transfery	106 614,73	79,59%	152 019,70	81,81%	143 721,66	79,23%
Příjmy celkem	133 952,33	100,00%	185 826,69	100,00%	181 391,43	100,00%

Zdroj: Vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Některé příjmy městské části mají po sledované období různorodou tendenci, ale podíl těchto příjmů na celkových příjmech se v jednotlivých letech významně neliší. Na základě komparace lze říct, že největší nárůst celkových příjmů byl zaznamenán v roce 2014, kdy městská část obdržela největší objem přijatých neinvestičních a investičních transferů a ve srovnání s rokem 2015 byl pro městskou část z pohledu celkových příjmů taky velmi úspěšný.

Ekonomický ukazatel příjmové části udává procentuální vyčíslení soběstačnosti městské části Praha 18 podílem běžných příjmů k celkovým příjmům.

Tabulka č. 6 vykazuje za období 2014 a 2015 nižší poměrové hodnoty k celkovým příjmům, neboť celkové příjmy byly ovlivněny vyššími přijatými investičními transfery.

Tabulka 6 Soběstačnost městské části na celkových příjmech v letech 2013-2015

Ukazatel soběstačnosti	2013	2014	2015
Běžné příjmy	117996,62	147571,41	142013,83
Celkové příjmy	133952,33	185826,69	181391,43
Běžné příjmy/Celkové příjmy	88%	79%	78%

Zdroj: Vlastní zpracování, účetní výkazy městské části Praha 18

⁶⁶ <http://rozpocet.letnany.cz/GReportViewer/index.html>

Tabulka č. 7 udává podíl vlastních finančních prostředků vznikajících v městské části k běžným příjmům. Na základě vykazovaných hodnot lze konstatovat, že se údaje v průběhu sledovaných let významně nemění, protože výši vlastních příjmů nemůže městská část zásadně ovlivnit.

Tabulka 7 Podíl vlastních příjmů k běžným příjmům za období 2013 - 2015

Podíl vlastních k běžným příjmům	2013	2014	2015
vlastní příjmy	27 337,60	33 806,99	37669,77
běžné příjmy	117996,62	147571,41	142013,83
Vlastní příjmy / Běžné příjmy	23%	23%	27%

Zdroj: Vlastní zpracování, účetní výkazy městské části Praha 18

Daňové příjmy

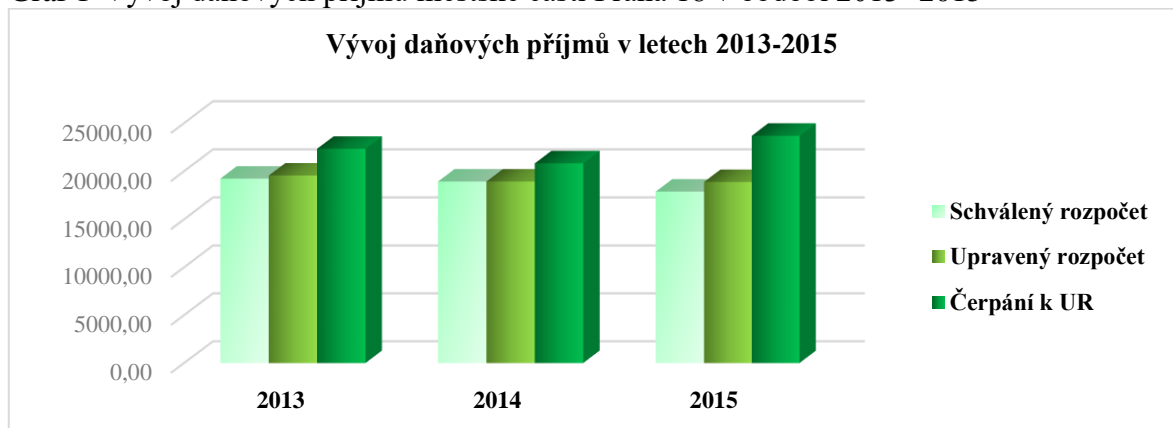
Daňové příjmy se dělí na příjmy ze sdílených, svěřených a místních daní. Výši příjmu ze sdílených daní na základě rozpočtového určení daní nemůže obec přímo ovlivnit, ale výši příjmů ze svěřených a místních daní může ovlivnit, a to zejména stanovením výše sazby poplatku, upravené v obecně závazné vyhlášce. Obec si může stanovením podmínek, zejména výši sazby konkrétní daně regulovat výskyt a množství určitého jevu. Městská část však žádné daně přímo ovlivnit nemůže, protože kompetence vydávat obecně závazné vyhlášky (a zavádět tak daně do praxe) patří pouze obci.

Které místní daně jsou příjmem obce jako celku (tj. hlavního města Prahy) a které jsou příjmem městské části je stanoveno obecně závaznou vyhláškou hl. m. Prahy č.55/2000 Sb. hl. m. Prahy,⁶⁷ kterou se vydává Statut hlavního města Prahy. Tato vyhláška stanoví, že příjmem městské části je pouze místní poplatek ze psů, ze vstupného, za lázeňský a rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství a poplatek z ubytovací kapacity. Vyhláška rovněž stanoví, že městská část odvádí z místního poplatku ze psa hlavnímu městu Praze 25 % a z místního poplatku za lázeňský a rekreační pobyt 50 % vybraného poplatku. Vedle těchto místních daní je daňovým příjmem městské části dále daň z nemovitých věcí a 100% vrátka podílu městské části na dani z příjmu právnických osob hl. n. Prahy. Dalším příjmem jsou správní poplatky spojené s výkonem státní správy, jako například poplatky za vydání stavebního povolení, živnostenského oprávnění, cestovních dokladů a za ověřování listin. Snížené daňové příjmy městské části oproti klasickým obcím jsou pak kompenzovány dotacemi z rozpočtu hlavního města Prahy na výkon přenesených i samostatných působností.

⁶⁷ http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasaky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-vyhlasaka_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

V grafu č. 1 je uveden vývoj rozpočtových daňových příjmů za sledovaná období ve vztahu ke skutečným příjmům městské části. Lze konstatovat, že plnění k rozpočtu je vždy více než stoprocentní. Je zřejmé, že daňové příjmy mají rostoucí tendenci, protože dochází k vyšším odvodům daně z nemovitých věcí.

Graf 1 Vývoj daňových příjmů městské části Praha 18 v období 2013- 2015

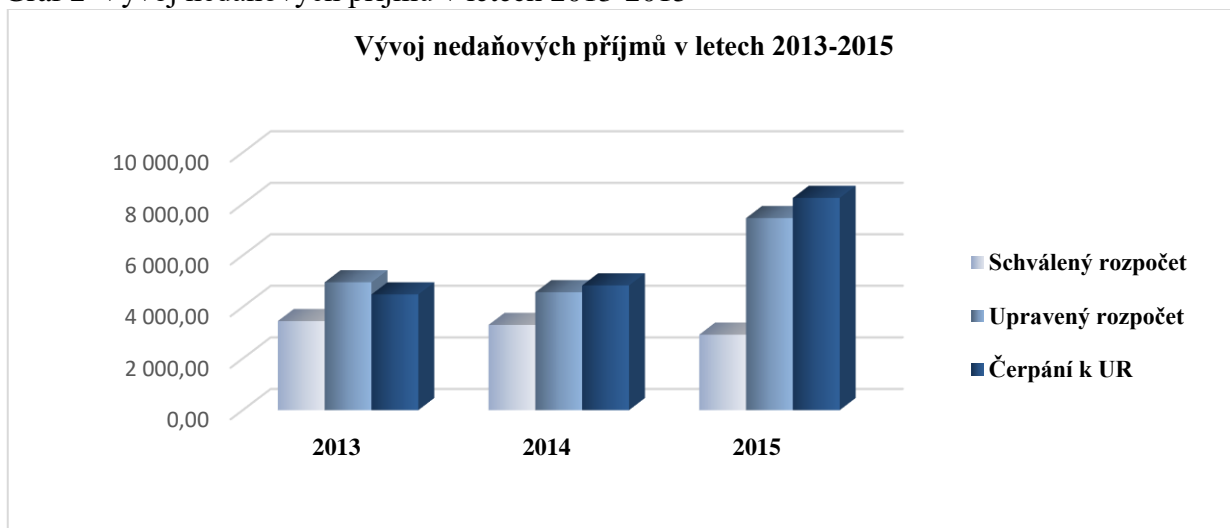
Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy městské části tvoří další část rozpočtových příjmů, jedná se o příjmy nárázové, které neplynou z povinnosti stanovené zákonem, ale z určitých aktivit městské části. Patří zde například příjmy z vlastní činnosti jako poskytování služeb a výrobků, sankční poplatky (pokuty), příjmy z úroků a dary neinvestičního charakteru.

Z grafu č. 2 je zřejmé, že nejvyšších nedaňových příjmů bylo dosaženo v roce 2015, plnění ke schválenému rozpočtu dosáhlo výše 281,40 % a k upravenému rozpočtu 110,54 %. Skladba těchto příjmů v celkové výši 8 236,70 tis. Kč představovala přijaté příspěvky a náhrady ve výši 4 917,61 tis. Kč, dále finanční vypořádání se zřízenými příspěvkovými organizacemi (nevyčerpané účelové dotace) ve výši 290,7 tis. Kč, příjmy z úroků ve výši 1 555,23 tis. Kč, přijaté sankční platby ve výši 702,55 tis. Kč a vlastní příjmy ve výši 770,61 tis. Kč.

Graf 2 Vývoj nedaňových příjmů v letech 2013-2015

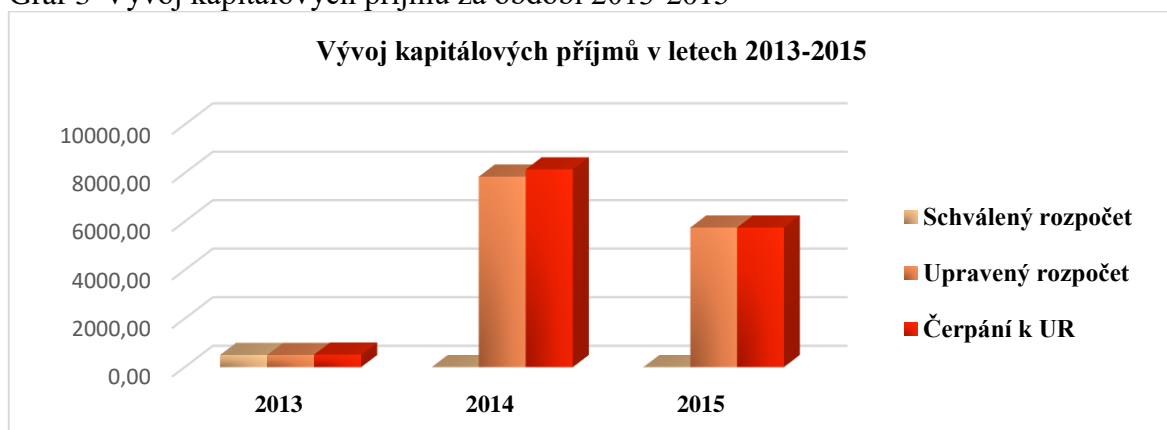
Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy představují další složku příjmové části rozpočtu městské části, mají nahodilý charakter a nepravidelný vývoj, patří sem zejména přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku.

Graf č. 3 uvádí vývoj kapitálových rozpočtových příjmů. Skladba kapitálových příjmů je tvořena příspěvky od právnických a fyzických osob a městská část je využívá na rozvoj infrastruktury městské části jako například výstavby a rekonstrukce školních a předškolních zařízení či místních komunikací. Jedná o příjmy nahodilé a do rozpočtových příjmů městské části se zahrnují většinou jako rozpočtová opatření formou upraveného rozpočtu.⁶⁸

Graf 3 Vývoj kapitálových příjmů za období 2013-2015

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

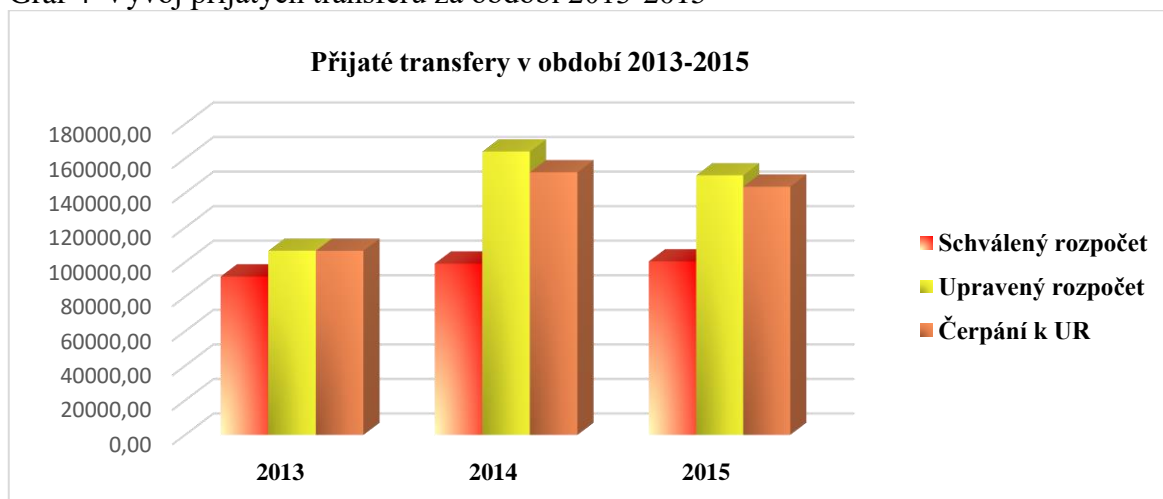
⁶⁸ <http://rozpocet.letnany.cz/GReportViewer/index.html>

Přijaté transfery (dotace)

Přijaté transfery (dotace) tvoří největší objem finančních prostředků do příjmové části rozpočtu městské části. Dotace jsou zákonem stanoveny jako nenávratné poskytnuté prostředky ze státního rozpočtu a to v tom smyslu, že pokud příjemce dotace splní stanovené podmínky, za kterých mu byla dotace poskytnuta, nevzniká mu žádný závazek vůči poskytovateli dotace transferu. Transfery lze členit investiční a neinvestiční a dále taky na účelové a neúčelové. Neinvestiční dotace jsou použity na úhradu provozních výdajů nejen úřadu městské části, ale i financování svých příspěvkových organizací, poskytování dotací či grantů pro občany a různé spolky. Investiční transfery slouží k realizaci investičních záměrů a pořízení investičního majetku. Mezi přijaté transfery městské části patří dotace z rozpočtu hlavního města Prahy, dotace ze státních fondů a dotace z evropských fondů.

V průběhu roku 2014 přijala městská část do svých rozpočtových příjmů největší objem investičních a neinvestičních transferů. Je to patrné i z plnění ke schválenému rozpočtu, a to ve výši 153,29%. Největší část těchto příjmů tvořily neinvestiční dotace z rozpočtu HMP ve výši 109 882,04 tis. Kč, dále investiční dotace z EU ve výši 20 114,82 tis. Kč, investiční dotace z rozpočtu HMP ve výši 10 000 tis. Kč, přijaté dotace ze státního rozpočtu ve výši 15 548 tis. Kč, ostatní neinvestiční transfery ze státního rozpočtu a Evropských fondů ve výši 7 842,48 tis. Kč a přijaté dotace z všeobecné pokladní správy použité na volby ve výši 678,96 tis. Kč, jak je přehledně zobrazeno v grafu č. 4.

Graf 4 Vývoj přijatých transferů za období 2013-2015

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

4.2.2 Analýza výdajů

Základem celého hospodaření obce jsou rozpočtové výdaje. Rozpočtové výdaje dělíme na běžné a kapitálové. Běžné výdaje představují neinvestiční nákupy a související výdaje,

neinvestiční transfery (dotace) a neinvestiční půjčky. Do běžných výdajů městské části patří výdaje spojené s chodem úřadu, provozem svých příspěvkových organizací, náklady na údržbu veřejných prostranství, podporu kultury a sportu, apod. Výše běžných výdajů je ovlivněna postavením obce podle rozsahu výkonu působnosti obce. Kapitálové výdaje zahrnují veškeré výdaje na pořízení investičního majetku, výstavbu, pořízení nemovitostí a pozemků. Patří zde také výdaje spojené s nákupem akcií, finanční vklady do obchodních společností apod.

Dle ukazatelů výdajové stránky představuje tabulka č. 8 podíl běžných a investičních výdajů k celkovým výdajům městské části za období 2013–2015. Z tabulky je patrné, že ve všech sledovaných obdobích převyšují běžné výdaje nad investičními.

Tabulka 8 Podíl běžných a investičních výdajů k celkovým výdajům 2013-2015

VÝDAJE	2013	Podíl k celkovým výdajům	2014	Podíl k celkovým výdajům	2015	Podíl k celkovým výdajům
Běžné výdaje	105633,89	80,13%	121754,94	58,69%	118338,27	70,78%
Investiční výdaje	26198,91	19,87%	85712,59	41,31%	48848,58	29,22%
Celkové výdaje	131832,80	100,00%	207467,53	100,00%	167186,85	100,00%

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

Tabulka č. 9 zobrazuje výdaje městské části⁶⁹ za daná období ve vztahu k rozpočtu. Nutno podotknout, že výše schváleného rozpočtu je vždy nižší, neboť jsou v něm zahrnuty pouze kryté finanční zdroje. V průběhu roku městská část svůj rozpočet upravuje dle rozpočtových opatření na základě rozhodnutí MHMP o nově schválené finanční transfery, které poté zakomponuje do rozpočtových příjmů a rozpočtových výdajů⁷⁰.

Tabulka 9 Struktura celkových výdajů za období ve vztahu k rozpočtu

Výdaje	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	% čerpání k SR	% čerpání k UR
2013	127433,00	149398,00	131832,80	103,45	88,24
2014	155116,00	247276,90	207467,53	133,75	83,90
2015	145030,00	217103,20	167186,85	115,28	77,01

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

⁶⁹ <http://rozpocet.letnany.cz/GReportViewer/index.html>

⁷⁰ <http://letnany.cz/dokumenty-mc/ds-1655/p1=13018>

Běžné výdaje

Běžné výdaje v rozpočtové soustavě představují pátou třídu dle druhového členění celkových výdajů obce. Běžné výdaje slouží k financování běžných potřeb obce, kterými jsou například výdaje na platy, neinvestiční nákupy a související výdaje jako jsou opravy a udržování, služby, školení, nájemné, výdaje za energie, dotace příspěvkových organizací na provoz, výdaje na úklid komunikací a veřejné zeleně, dále neinvestiční transfery veřejnoprávním a podnikatelským subjektům a obyvatelstvu a ostatní neinvestiční výdaje. Převážná část běžných výdajů má mandatorní charakter a každoročně se opakuje.

Tabulka č. 10 zobrazuje rozdělení výdajů na běžné a kapitálové za jednotlivá období, seříděné dle jednotlivých druhových odvětví. Je zřejmé, že největší čerpání běžných výdajů spadá do oblasti vnitřní správy, která zabezpečuje veškerý servis úřadu.

Tabulka 10 Přehled běžných a kapitálových výdajů za období 2013-2015

Výdaje	Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	běžné výdaje	kapitálové výdaje	běžné výdaje	kapitálové výdaje	běžné výdaje	kapitálové výdaje
Městská infrastruktura	11976,06	2227,66	14108,60	47178,54	10779,84	820,86
Doprava	6746,94	480,88	6279,96	6819,80	3383,51	0,00
Školství a mládež	22639,71	13095,13	28511,79	24457,84	27073,86	42262,22
Zdravotnictví a soc. oblast	2096,85	0,00	2247,24	0,00	2431,38	0,00
Kultura, sport a cestovní ruch	5864,45	0,00	8286,16	0,00	5911,54	0,00
Bezpečnost	1457,12	0,00	1356,49	416,01	1485,53	63,36
Hospodářství	119,95	8430,31	230,98	5504,42	263,48	618,67
Vnitřní správa	54494,19	1964,93	60510,79	1335,98	57846,53	5083,47
Pokladní správy	238,62	0,00	222,93	0,00	9162,6	0,00
Celkem	105633,89	26198,91	121754,94	85712,59	118338,27	48848,58

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

Největší nárůst výdajů byl zaznamenán v roce 2014, kdy se městská část rozhodla pro obnovu zastaralé výpočetní techniky a také byly vybaveny nové prostory neinvestičním majetkem. Další významnou oblastí v čerpání běžných výdajů je školství a mládež. Tato oblast zajišťuje provoz svých příspěvkových organizací (mateřské a základní školy, zařízení školního stravování). Městská část na základě nárůstu počtu žáků, stále rozšiřuje svá školní zařízení, čímž dochází k navýšení celkových výdajů. Městská část musí zabezpečit řádný chod svých příspěvkových organizací, včetně jejich vybavení do nových a stávajících zařízení. Je třeba zmínit i oblast městské infrastruktury a dopravy, na kterou městská část vynakládá nemalé prostředky. Tendence výdajů v těchto oblastech je různorodá, protože výdaje jsou závislé na mnoha okolnostech. Největší výdaje směřují na údržbu veřejné zeleně,

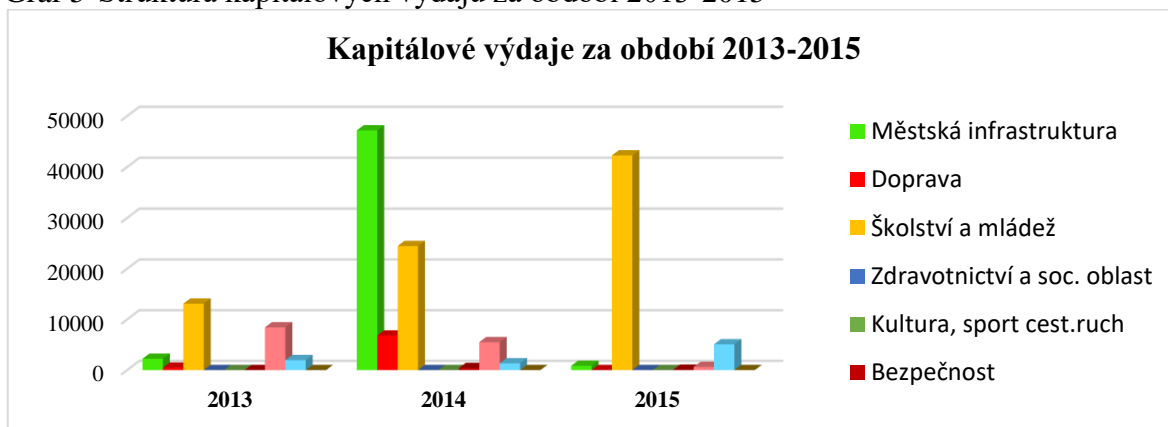
dětských hřišť, na zabezpečení a úklid veřejných komunikací a chodníků, dále do komunálního odpadu a nakládání s odpady.

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje představují v rozpočtové soustavě šestou třídu dle druhového členění celkových výdajů, slouží k investičním záměrům a mají zpravidla proměnlivý charakter. Městská část se snaží o získání investičních transferů, tak aby částečně pokryla své kapitálové výdaje.

Graf č. 5 názorně ukazuje, že největší kapitálové výdaje plynou do oblasti městské infrastruktury a školství. Nejvíce kapitálových výdajů vynaložila městská část v roce 2014, v oblasti městské infrastruktury, kdy byl realizován projekt revitalizace sídlištních ploch s názvem „Letňanské lentilky“ v hodnotě 47 178,54 tis. Kč, dále byla pořízena zahradní technika pro technickou skupinu ve výši 359,97 tis. Kč a komunální vozidlo ve výši 846,85 tis. Kč. V oblasti školství dosáhly kapitálové výdaje výše 24 457,84 tis. Kč, z toho se čerpalo na výstavbu nových oddělení ve dvou mateřských školách, byla provedena technická zhodnocení v základních školách jako například zateplení objektu a rekonstrukce střechy, dále byla uhrazena výstavba herních prvků v zahradách mateřských škol a nová venkovní posilovna.

Graf 5 Struktura kapitálových výdajů za období 2013-2015

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

V roce 2015 došlo v oblasti městské infrastruktury k dofinancování investičního projektu „Letňanské lentilky“ ve výši 349 tis. Kč a k nákupu dalšího komunálního vozidla. Největší kapitálové výdaje roku 2015 plynuly do oblasti školství, a to ve výši 42 262,22 tis. Kč. Tato částka zahrnovala realizaci více investičních akcí ve školních a předškolních zařízeních, kupříkladu rekonstrukci v rámci snížení energetické náročnosti

víceúčelové tělocvičny, realizaci energetických úspor jako zateplení fasády, rekonstrukci střešního pláště ve školách, dále k výstavbě venkovních šaten, apod. Nutno podotknout, že v oblasti vnitřní správy byly kapitálové výdaje ve výši 5 083,47 tis. Kč, z toho mezi nejvýznamnější investiční akce roku 2015 patřil projekt ICT Letňany v hodnotě 3 142,21 tis. Kč a pořízení nového serveru pro systém GINIS v hodnotě 1 197,89 tis. Kč.

4.3 Analýza rozpočtových příjmů a výdajů

Na konci každého rozpočtového období je zpracován výsledek hospodaření, který ukáže jak obec nebo městská část hospodaří se svěřenými prostředky. Saldem rozpočtových příjmů a výdajů může být buď přebytek, nebo schodek.⁷¹

V tabulce č. 11 je znázorněn vývoj salda rozpočtových příjmů a výdajů městské části Praha 18 za období 2013-2015. Z dostupných interních zdrojů lze konstatovat, že městská část se dlouhodobě nachází ve velmi dobré finanční kondici, po několik let hospodaří s přebytkem. Jen v roce 2014 vykazuje schodkovou bilanci mezi příjmy a výdaji, tehdy musela zapojit více vlastních zdrojů, protože nebyly odsouhlaseny některé dotační tituly ze státních a evropských fondů u investičních projektů, které již byly v částečné fázi realizace.

Tabulka 11 Bilance příjmů a výdajů za období 2013-2015

Bilance příjmů a výdajů	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 31.12.2015
Příjmy	133 952,33	185 826,69	181 391,43
Výdaje	131 832,80	207 467,53	167 186,85
z toho - kapitálové	26 198,00	85 712,58	48 909,58
- běžné výdaje	105 634,80	121 754,95	118 288,27
Přebytek (+)/schodek (-)	2 119,53	-21 640,84	14 204,58

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Součástí této analýzy jsou zobrazeny další ekonomické ukazatele, které vycházejí z údajů o rozpočtových příjmech a výdajích a představují výsledky hospodaření městské části za daná období.

Tabulka č. 12 udává procentuální vyčíslení běžných příjmů ke spotřebě či pokrytí celkových výdajů za jednotlivá období a je zřejmé, že rok 2014 byl z hlediska tohoto poměrového ukazatele nejslabším, protože celkové výdaje byly ze sledovaných období nejvyšší a z pohledu bilance příjmů a výdajů městská část v tomto roce vykazuje schodek.

⁷¹<http://letnany.cz/zapisy-zastupitelstva-mc-praha-18/ds-1671/archiv=0&p1=13018>

Tabulka 12 Ekonomický ukazatel podílu běžných příjmů k celkovým výdajům

Ekonomický ukazatel	2013	2014	2015
Běžné příjmy	117996,62	147571,41	142013,83
Celkové výdaje	131832,80	207467,53	167186,85
Běžné příjmy / Celkové výdaje	90%	71%	85%

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Tabulka č. 13 podává informaci o podílu neinvestičních výdajů k celkovým příjmům městské části a opět je patrné, že v roce 2014 byly mandatorní výdaje nejvyšší za sledovaná období, ale také celkové příjmy představují v tomto období nejvyšší hodnoty.

Tabulka 13 Ekonomický ukazatel podílu neinvestičních výdajů na celkových příjmech

Ekonomický ukazatel	2013	2014	2015
Neinvestiční výdaje	105633,89	121754,94	118338,27
Celkové příjmy	133952,33	185826,69	181391,43
Neinv.výdaje / Celkové příjmy	79%	66%	65%

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

4.4 Majetková a finanční analýza

K celkovému zhodnocení hospodaření patří také majetková a finanční analýza, která informuje o ekonomické kondici a stabilitě městské části Praha 18. Majetková analýza představuje komparaci aktiv a pasiv v podrobném členění. Na základě různých poměrových ukazatelů, které se počítají z účetních výkazů lze vyhodnotit finanční zdraví městské části.

Ukazatel likvidity avizuje, jak si stojí městská část ve vztahu ke svým krátkodobým závazkům, tudíž jak rychle je schopna, své závazky splácet a dále míru obtížnosti přeměny majetku do hotovostní formy. Nejvyšším stupněm ukazatele likvidity je běžná likvidita, která říká, čím vyšší jsou hodnoty ukazatele, tím je příznivější zachování platební schopnosti.

Z tabulky č. 14 je patrné, že nejlepším obdobím byl rok 2013, kdy městská část měla minimální závazky vůči věřitelům, což dokazuje nejvyšší vypočítaná hodnota ukazatele.

Tabulka 14 Ukazatel likvidity – podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků

Běžná likvidita	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Oběžná aktiva	115798,20	159559,06	158416,19
Krátkodobé závazky	16052,37	45308,61	32130,76
Běžná likvidita	7,21	3,52	5,09

Zdroj: vlastní zpracování, účetní podklady městské části Praha 18

4.4.1 Analýza aktiv a pasiv

Celkovou majetkovou a finanční strukturu městské části Praha 18 vyjadřuje analýza aktiv a pasiv, která nám umožňuje odhalit pozitivní a negativní faktory, které ovlivňují hospodaření. Výsledky této analýzy udávají základní přehled o vývoji jednotlivých veličin, jako například dlouhodobého či oběžného majetku, informace o finančních zdrojích a další velmi potřebná data pro výpočet ukazatelů k vyhodnocení hospodaření.

Z tabulky č. 15 je zjevné, že stálá aktiva městské části mají rostoucí tendenci, největší část tvoří dlouhodobý majetek a jeho hodnota se každoročně zvyšuje investiční výstavbou, koupí a také technickým zhodnocením stávajícího majetku. Dlouhodobý finanční majetek je tvořen termínovaným vkladem ve výši 40 000 000 Kč a vkladem do vlastní společnosti ve výši 200 000 Kč, během sledovaných období má neměnné hodnoty. K navýšení dlouhodobých pohledávek v roce 2014 došlo tím, že městská část poskytla návratnou finanční výpomoc svým zřízeným organizacím a v roce 2015 příspěvkové organizace nevyčerpaly účelové dotace v termínu rozpočtového roku.

Tabulka 15 Analýza aktiv a pasiv za období 2013-2015

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
AKTIVA CELKEM	1169982,43	1305241,04	1340687,27
Aktiva stálá	1054184,23	1145681,98	1182271,07
Dlouhodobý nehmotný majetek	9155,89	6999,10	6611,51
Dlouhodobý hmotný majetek	1004795,34	1097799,88	1134510,74
Dlouhodobý finanční majetek	40200,00	40200,00	40200,00
Dlouhodobé pohledávky	33,00	683,00	948,82
Oběžná aktiva	115798,20	159559,06	158416,19
Zásoby	471,13	422,71	398,89
Krátkodobé pohledávky	16339,56	41465,46	26218,08
Krátkodobý finanční majetek	98987,51	117670,89	131799,23
PASIVA CELKEM	1169982,43	1305241,04	1340687,27
Vlastní kapitál	1144155,26	1211705,96	1266495,04
Jmění účetní jednotky	951322,10	1000503,58	1039750,77
Fondy účetní jednotky	117264,53	135452,30	103028,91
Výsledek hospodaření	75568,63	75750,08	123715,36
Cizí zdroje	25827,16	93535,07	74192,22
Rezervy	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	9774,80	48226,47	42061,47
Krátkodobé závazky	16052,37	45308,61	32130,76

Zdroj: vlastní zpracování, interní účetní zdroje městské části Praha 18

U oběžných aktiv představuje nejvyšší položku krátkodobý finanční majetek, který zahrnuje především peněžní prostředky městské části. Krátkodobé pohledávky se snížily v roce 2015 o 36,78 % v porovnání s rokem 2014, což bylo způsobeno snížením vnitřních účtovacích vztahů mezi městskou částí a jejími příspěvkovými organizacemi.

Celková pasiva městské části Praha 18 mají taktéž stoupající tendenci. Vlastní kapitál tvoří jmění účetní jednotky, zde dochází každoročně k navýšení, další část představují fondy účetní jednotky, tady je vývoj s nepravidelným kolísání, neboť finanční zdroje jsou použity většinou k financování investičních záměrů městské části. Nejvýznamnější položku v oblasti cizích zdrojů představují dlouhodobé závazky, zde patří přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé a krátkodobé závazky. Městská část dostala od Magistrátu hlavního města Prahy v roce 2014 bezúročnou zápůjčku na financování svých investičních záměrů ve výši 45 000 000 Kč. V roce 2015 došlo k úhradě první splátky zápůjčky, tím se hodnota na dlouhodobých závazcích snížila. Krátkodobé závazky jsou tvořeny z větší části nevypořádanými přijatými zálohami na transfery a jinými závazky z obchodních a právních vztahů městské části Praha 18.

Z výše uvedených ekonomických údajů v analýze aktiv a pasiv lze získat další důležité informace jako například ukazatele kapitálové struktury a dluhové schopnosti, do které patří ukazatel zadluženosti, samofinancování, míry zadlužení a další.

Tabulka č. 16 představuje úvěrové zatížení městské části, tzn. věřitelské riziko, které charakterizuje finanční úroveň a míru krytí majetku cizími zdroji.

Tabulka 16 Ukazatel zadluženosti - podíl cizích zdrojů na celková aktiva

Celková zadluženost	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Cizí zdroje	25827,16	93535,07	74192,22
Celková aktiva	1169982,43	1305241,04	1340687,27
Celková zadluženost	2,20	7,10	5,50

Zdroj: vlastní zpracování, účetní podklady městské části Praha 18

Dalším ukazatelem kapitálové struktury a dluhové schopnosti, který vychází z analýzy aktiv a pasiv je koeficient samofinancování. Tímto ukazatelem lze zjistit schopnost pokrytí výdajové stránky rozpočtu z vlastních zdrojů. Obecně doporučená hodnota je více než 50 % vlastních zdrojů.

Tabulka č. 17 vypovídá a o velmi dobrém hodnocení, z vypočtených údajů lze říct, že schopnost městské části pokrýt vlastními zdroji své výdaje představuje celkovou ekonomickou stabilitu ve všech sledovaných obdobích.

Tabulka 17 Ukazatel dle koeficientu samofinancování

Koeficient samofinancování	2013	2014	2015
Vlastní jmění	1144155,26	1211705,96	1266495,04
Celková aktiva	1169982,43	1305241,04	1340687,27
Vlastní jmění / Celková aktiva	97,79 %	92,83 %	94,47 %

Zdroj: vlastní zpracování, účetních podklady městské části Praha 18

4.4.2 Bilance finančních zdrojů

Finanční zdroje lze rozdělit na vlastní a vnější, jak je názorně uvedeno v tabulce č. 18. Mezi vlastní zdroje patří především účelové fondy, v případě městské části Praha 18 je to zejména fond rozvoje a rezerv a fond výstavby. Fond rozvoje a rezerv je tvořen přebytkem hospodaření minulých let, fond výstavby pak příspěvky a dary investorů na rozvoj infrastruktury.

Tabulka 18 Bilance finančních zdrojů městské části

Finanční zdroje MČ Praha 18		2013	2014	2015
Vlastní	Základní BU	17 380 200,40 Kč	38 644 047,48 Kč	64 284 725,61 Kč
	Fondy rozvoje a rezerv	75 234 556,06 Kč	64 429 578,02 Kč	56 190 707,51 Kč
	Sociální fond	874 653,09 Kč	778 227,59 Kč	500 850,10 Kč
	Fond výstavby	1 093 826,57 Kč	9 257 216,85 Kč	6 337 359,18 Kč
	Termínovaný vklad	40 000 000,00 Kč	40 000 000,00 Kč	40 000 000,00 Kč
Vnější	Depozitní účty	4 404 270,08 Kč	4 561 805,75 Kč	4 485 587,40 Kč
	Úvěrový účet	4 833 326,17 Kč	0, 00 Kč	0, 00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, závěrečné účty městské části Praha 18

Při hledání finančních zdrojů na krytí svých investičních záměrů se městská část zaměřuje i na vnější zdroje. Standardním vnějším zdrojem je úvěr a půjčka. Městská část proto v roce 2013 provedla velké výběrové řízení, ve kterém oslovila většinu peněžních institucí působících v České republice za účelem poskytnutí dlouhodobého úvěru. Jako podmínky si stanovila možnost kdykoliv úvěr předčasně splatit bez jakékoliv sankce, nulové poplatky za poskytnutí úvěru a ručení za úvěr budoucími příjmy (tj. bez zajištění vlastním majetkem). Požadovaný úvěr ve výši 5 634 382,17 Kč byl výhercem výběrového řízení poskytnut městské části za 1 % sazbu.

O možnostech finančních zdrojů vypovídá tabulka č. 19, která představuje míru zadluženosti městské části. Tento poměrně významný ukazatel je mimo jiné velmi důležitý pro banku z hlediska poskytnutí úvěru. Pro optimální stav je významná nižší hodnota cizích zdrojů než vlastního jmění. Z tabulky je zřejmé, že čím vyšší jsou cizí zdroje, tím vyšší je hodnota míry zadlužení.

Tabulka 19 Ukazatel zadluženosti – podíl cizích zdrojů na vlastním jmění

Míra zadluženosti	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Cizí zdroje	25827,16	93535,07	74192,22
Vlastní jmění	951322,10	1000503,58	1039750,77
Míra zadluženosti	2,70	9,50	7,10

Zdroj: vlastní zpracování, účetní podklady městské části Praha 18

Nutno podotknout, že městská část v roce 2013 zároveň provedla výběrové řízení na uložení volných finančních prostředků ve výši 40 000 000 Kč. Výsledkem tohoto výběrového řízení bylo uložení uvedené částky na čtyřletý termínový vklad s ročním zhodnocením přesahujícím tři procenta. Městská část tak mohla úvěr prakticky splácet pouze z obdržených úroků.

Na základě ekonomických a finančních ukazatelů se městská část Praha 18 v roce 2014 rozhodla po vzájemné dohodě s Magistrátem hlavního města Prahy uzavřít smlouvu o zápůjčce na částku 45 000 000 Kč s tím, že tato částka bude poskytnuta bezúročně a je splatná v osmi pravidelných ročních splátkách.

Po obdržení této půjčky v roce 2014 jako první krok městská část předčasně splatila poskytnutý úvěr. Ostatní prostředky pak byly použity na další investiční výstavbu, stejně jako uvolněné příjmy z úroků z uloženého termínovaného vkladu. V tabulce č. 18 lze opět porovnat míru zadluženosti v jednotlivých letech, kdy právě poskytnutou zápůjčkou finančních prostředků vzrostly cizí zdroje a tudíž i míra zadluženosti, ale postupným umořováním svých závazků v roce 2015 městská část snížila i míru zadluženosti.

5 Zhodnocení výsledků a návrh řešení pro zlepšení hospodaření

Na základě této práce by měla být navržena doporučení, která by vedla ke zlepšení hospodaření městské části Praha 18. Snaha o ekonomické zlepšení představuje nejen koncepční plánování, ale také informovanost o finanční a majetkové situaci městské části Praha 18. Tento úkol je velmi složitý, neboť dle dostupných zdrojů a různých interních podkladů se jen stěží, v tak zaběhlém ekonomickém kolosu, hledají možnosti nějakého zlepšení. I přesto jsou zde nastíněny návrhy možného zlepšení, které jsou spíše zaměřeny na skutečné možnosti, jenž mohou být blízko svému uplatnění.

Jak již z předchozích komentářů vyplývá, významnou část příjmů městské části tvoří transfery neboli dotace. Městská část by se proto měla zaměřit na co nejvyšší využívání dotačních možností. Jedná se o dotace a granty z rozpočtu hlavního města Prahy, různých státních fondů a ministerstev a samozřejmě v neposlední řadě dotací z evropských fondů. Vedle vyhledávání a vyhodnocování výhodnosti a využitelnosti možných dotačních titulů je samozřejmě nutné mít i kvalitně připravené podklady, neboť dobrá připravenost potřebných materiálů zvyšuje míru pravděpodobnosti schválení dotační žádosti.

Druhou hlavní složku příjmů městské části Praha 18 tvoří daňové příjmy. Vzhledem ke svému postavení však tuto část příjmů městská část přímo ovlivňovat bohužel nemůže. Nemá ani možnosti přímo ovlivňovat místní poplatky, protože ze zákona smí vyhlášky vydávat pouze obec, kterou je v tomto případě hlavní město Praha, nikoliv jednotlivé městské části. Proto se musí městská část v tomto případě zaměřit na lepší využití stávajících finančních možností. V případě městské části Praha 18 je to zejména intenzivnější využití možností Pražského výstavního areálu. Je nutné co nejlepším definováním finančních podmínek, zejména správným vybalancováním místních poplatků, zatraktivnit areál pro další vystavovatele a pořadatele, a tím zvýšit příjem z místního poplatku ze vstupného, který už v tuto chvíli představuje jeden z velmi důležitých příjmů městské části, jak je patrné z tabulky č. 20.

Tabulka 20 Podíl poplatku ze vstupného na celkových místních poplatcích

Poplatky ze vstupného	2013	2014	2015
Skutečnost	1988,84	1127,18	2732,26
Celkem MP	3486,69	1826,57	4043,10
Podíl poplatků za vstupné na MP	57%	62%	68%

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

Poměrně kontroverzním se z pohledu poplatků jeví příjem z hazardních her. Městská část je v tomto případě postavena před základní dilema – omezit či úplně vytlačit hazard

ze svého území a zároveň se připravit o nemalé příjmy, či hazardní hry v nějakém měřítku tolerovat a vylepšit si tak vlastní rozpočet. Tolerování hazardních her však s sebou přináší řadu negativních jevů, jejichž odstraňování bude v konečném součtu dosti dlouhodobé a nákladné. Patří mezi ně patologické hráčství a jeho sociální dopady, narušování veřejného pořádku v okolí heren, drobné krádeže, nepořádek v okolí nonstop provozoven, apod. Vše toto znamená vyšší náklady na bezpečnost, úklid veřejných prostor, vyšší sociální výdaje, apod.

Vedle místních poplatků je důležitým daňovým příjmem daň z nemovitých věcí. Bohužel stejně jako u místních poplatků může místní koeficient podle zákona vyhláškou upravit opět pouze obec, kterou se rozumí hlavní město Praha, nikoliv městská část. V současné době není koeficient upraven (tj. má hodnotu 1), což v případě městské části Praha 18 znamenalo v sledovaných letech 2013- 2015 každoroční příjem do rozpočtu ve výši přes 16 mil. Kč. V případě možnosti stanovení koeficientu ve výši 2, by příjmy dosahovaly cca 32 mil. Kč a stanovení koeficientu 3 by daň z nemovitých věcí představovala příjem ve výši cca 48 mil Kč. Pouze jeho zvýšení na hodnotu 2 by pro městskou část Praha 18 znamenalo možnost sestavení vyrovnaného návrhu rozpočtu. Bohužel úprava tohoto koeficientu nemá jen ekonomické následky, ale může mít i sociální dopady, což v konečném důsledku znamená, že se jedná především o politické rozhodnutí.

Tabulka č. 21 představuje, jakým finančním přínosem by bylo pro městskou část navýšení koeficientu ve výši 2 a znázorňuje nejen podíl stávajícího (koeficient 1) a možné navýšené daně z nemovitých věcí (koeficient 2) k běžným příjmům, ale také vyčísluje možný příliv finančních prostředků do rozpočtu městské části.

Tabulka 21 Porovnání daně z nemovitostí při koeficientu 1 a 2

Daň z nemovitostí	2013	podíl k BP	2014	podíl k BP	2015	podíl k BP
Stávající koeficient 1	16511,21	14%	16161,76	11%	16326,68	11%
Nový koeficient 2	33022,42	28%	32323,52	22%	32653,36	23%
Běžné příjmy	117996,62	100%	147571,41	100%	142013,83	100%

Zdroj: vlastní zpracování, interní zdroje městské části Praha 18

Příjmovou část rozpočtu je také možné vylepšit lepším zhodnocením volných finančních prostředků. Městská část v minulosti řešila, jak v tomto případě postupovat. Zda podstoupit riziko a investovat do aktivit s vyšším očekávaným výnosem a zároveň vyšším rizikem, či zda investovat jen do konzervativních aktivit. Nakonec zvítězil konvenční přístup, neboť vedení městské části si správně uvědomilo, že spravuje svěřené veřejné

finance. I přes konzervativní přístup bylo nakonec dosaženo poměrně vysokého zhodnocení volných prostředků (úrok přesahující 3 %).

Z uvedených získaných informací a provedených rozborů vyplývá, že ekonomická situace městské části Praha 18 je v současné době stabilní, že městská část hospodáří dlouhodobě efektivně, převážně s kladnými výsledky hospodaření.

I přes tato pozitivní zjištění lze v hospodaření městské části nalézt určitý negativní trend v podobě neustále se zvyšujících běžných výdajů na provoz. Většinu těchto výdajů tvoří mandatorní, tj. každoročně se opakující výdaje, což znamená, že tyto výdaje není možné zásadním způsobem omezit či úplně eliminovat. Jedná se zejména o výdaje jako platy zaměstnanců, odměny zastupitelů, platby za energie, financování provozu příspěvkových organizací, údržbu movitého i nemovitého majetku, veřejné zeleně, místních komunikací apod.

Městská část by měla provádět pravidelně analýzu a kontrolu takových výdajů. Výši některých těchto výdajů je možné ovlivnit transparentními výběrovými řízeními nebo účastí v elektronických aukcích, které lze využít pro výběr vhodných dodavatelů energií, a to i se zaměřením pro své příspěvkové organizace, protože jakákoliv úspora znamená snížení výdajů při poskytování účelových dotací těmto organizacím.

Těchto nástrojů by se dalo využít v jiných oblastech, jako například údržba městské infrastruktury. Z dostupných interních zdrojů lze říct, že do tohoto odvětví jsou vynakládány velmi vysoké finanční prostředky, které jsou spojené s celoroční údržbou veřejné zeleně a pěších komunikací. Zde bylo možné z vnitřních zdrojů zjistit, že tuto pravidelnou údržbu vykonávají pro městskou část stále stejní dodavatelé a právě možné přehodnocení vybraných dodavatelů by mohlo přinést významnou úsporu finančních prostředků.

Další skupinu výdajů představují výdaje na rozvoj a podporu kultury a sportu. Patří zde zejména granty jednotlivcům i organizacím, pořádání vlastních akcí, vedení vlastní knihovny apod. U této skupiny výdajů by měla městská část lépe vyhodnotit nejen jejich účelnost a nefinanční přínos, ale i skutečnost, zda rozpočet může takové množství akcí v tomto rozsahu dlouhodobě financovat. Jedná se zejména o velké kulturní akce, které ročně stojí městskou část statisíce korun.

Dalším možným aspektem, kde by se měla městská část více zaměřit v oblasti městské infrastruktury, je správné vyhodnocení svých investičních záměrů. Měl by se důsledněji vyhodnotit nejen zviditelněný přínos pro městskou část a její občany, ale také budoucí náklady spojené s těmito aktivitami. Příkladem je realizace projektu „Letňanských lentilek“. Vedle nemalých finančních prostředků spojených s realizací projektu je městská část nyní

postavena před další výdaje spojené s udržitelností projektu po dobu pěti let, a také před následné výdaje spojené s údržbou městské zeleně a vzniklých unikátních architektonických objektů, které budou stát ročně další statisíce korun z městského rozpočtu.

Stejný postoj by měla městská část Praha 18 zaujmout při vyhodnocování podrobnějších analýz budoucího financování u nové výstavby školních a předškolních zařízení, které v současné době představují pro městskou část investiční prioritu. Městská část již třetí rok po sobě otevírá nové předškolní zařízení, v současné době se připravuje na výstavbu nové základní školy, která bude představovat historicky největší investiční akci na jejím území. Každý takový projekt však každoročně navyšuje již tak vysoké mandatorní výdaje o další miliony korun.

Přínosem pro městskou část by mohla být také lepší propracovanost investičních záměrů, a to už při začátku, kdy se zpracovávají projektové dokumentace a studie. Z interních zdrojů bylo možné zjistit, že městská část zadá na základě investičního záměru vypracování projektové dokumentace, přičemž z nespécifikovaných důvodů k realizaci projektu poté vůbec nedojde. Takto zakonzervované projektové dokumentace jsou po určité době zrušeny jako zmařené investice, neboť jsou vzhledem k novým skutečnostem a předpisům již nepoužitelné.

Hospodaření městské části není zatíženo žádnými komerčními úvěry či půjčkami, které by ve formě splácení úroků odčerpávaly další potřebné finanční prostředky. Jediným dlouhodobým závazkem je pro městskou část Praha 18 bezúročná zápůjčka od Magistrátu hlavního města Prahy, ta však z finančního hlediska nepřináší mimo pravidelné roční splátky žádné další zatížení ve formě úroků a podobných souvisejících nákladů. Městská část má naopak za velmi výhodných podmínek dlouhodobě uloženy volné finanční prostředky, které generují další finanční zdroje pro potřebný rozvoj. Tyto prostředky jsou pro jistotu uloženy tak, že v případě nutnosti jsou bez jakékoliv sankce (například v podobě smluvní pokuty za předčasné ukončení smlouvy) v podstatě okamžitě k dispozici. Vzhledem k současnému vývoji hospodaření je ale zřejmé, že budou moci být i nadále uloženy jako rezerva pro budoucnost.

6 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo analyzovat a zhodnotit hospodaření městské části Praha 18 dle jednotlivých rozpočtů let 2013-2015 a případně navrhnout doporučení ke zlepšení. Metodou komparace byla provedena analýza příjmové a výdajové části rozpočtu, kompilace salda rozpočtových příjmů a výdajů, dále byla provedena analýza aktiv a pasiv městské části a bilance finančních zdrojů za daná období. K porovnání údajů byly použity některé ekonomické a finanční ukazatele. Podkladem pro vypracování byly poskytnuté interní údaje městské části Praha 18 jako závěrečné účty za jednotlivá období, interní účetní výkazy, usnesení zastupitelstva, schválené rozpočty apod.

Prvotní analýza se týká všeobecné komparaci příjmů, která byla dále podrobena dle ekonomických ukazatelů různým výpočtům, které sledovaly například soběstačnost městské části na celkových příjmech. Dalším vyjádřením bylo poukázáno na skutečnost, v jakém poměru se v městská část podílí vlastními příjmy jako jsou například místní poplatky, správní poplatky, dále uložené pokuty, sankce a daně na běžných příjmech. Na základě získaných podkladů bylo zjištěno, že největší položkou příjmové části jsou přijaté transfery a dále stabilní daňové příjmy. Nejnižší zastoupení v příjmové části tvoří kapitálové příjmy, které městská část získává nepravidelně jako příspěvky od právnických a fyzických osob.

Předmětem dalšího srovnávání byly výdaje městské části ve vztahu k schválenému a upravenému rozpočtu za sledovaná období 2013-2015, tyto výdaje byly dále poměrově srovnávány jak běžné – neinvestiční výdaje k celkovým výdajům, tak i investiční výdaje k celkovým výdajům. Podrobně byly celkové výdaje rozpracovány dle rozpočtového členění a dále setříděny dle druhového odvětví, tak aby bylo možné sledovat a porovnat výdaje za daná období. Na základě analýzy bylo možné vyhodnotit, že největší objem finančních prostředků plyne do běžných výdajů městské části, poté do investičních výdajů. V rámci investičních výdajů záleží na základě dotačních vztahů na obnosu schválených investičních transferů. Dle zjištěných podkladů byly v roce 2014 dokončeny některé velké investiční akce v oblasti městské infrastruktury a školství, další významné investiční transfery se čerpaly v roce 2015 do oblasti školství, které představovaly výstavbu nové mateřské školky a rekonstrukce předškolních a školních zařízení.

Metodou komparace byla zpracována bilanční analýza rozpočtových příjmů a výdajů za daná období. Lze konstatovat, že městská část Praha 18 po dobu sledovaného období hospodář velmi efektivně, i přestože v roce 2014 vykazovala schodkový rozpočet, který byl způsoben zapojením vlastních finančních zdrojů na realizaci svých investičních projektů,

neboť nebyly odsouhlaseny některé dotační transfery ze státních a evropských fondů. Dále byly do této analýzy zahrnuty výpočty některých ekonomických ukazatelů, týkajících bilance příjmů a výdajů za sledovaná období, které také potvrdily, že nejhorším obdobím byl rok 2014, kdy vykazovala městská část schodkovou bilanci.

Součástí zhodnocení hospodaření městské části je majetková a finanční struktura městské části, která se zabývala komparací jednotlivých aktiv a pasiv. Za sledovaná období byla zaznamenána rostoucí tendence jak majetkové, tak finanční stránky. Na základě dostupných údajů vycházejících z analýzy aktiv a pasiv za léta 2013 - 2015 byly vypracovány dle poměrových ukazatelů tabulky, které analyzují celkovou zadluženost, míru zadluženosti a koeficient samofinancování. Po vyhodnocení těchto výsledků lze říct, že finanční a ekonomická stabilita městské části Praha 18 je zdravá a stabilní. Z dalších interních zdrojů lze konstatovat, že v současné době nemá městská část Praha 18 žádné dlouhodobé úvěry a jediným dlouhodobým závazkem je finanční návratná výpomoc od Magistrátu hlavního města Prahy, poskytnuta formou bezúročné zápůjčky s dobou splatnosti 8 let.

V další části finanční analýzy byla představena bilance finančních zdrojů za sledovaná období včetně rozlišení, co patří do vlastních a vnějších finančních zdrojů. Z dostupných podkladů bylo zjištěno, že městská část Praha 18 na základě stanovených podmínek čerpala v roce 2013 úvěr ve výši 5 634 382,17 Kč u České spořitelny a.s. Rovněž v tomto roce uložila své volné finanční prostředky ve výši 40 000 000 Kč na čtyřletý termínovaný vklad s ročním 3 % zhodnocením svých prostředků, s předpokladem splácat čerpaný úvěr z obdržených úroků. Ale na základě poskytnutých finančních prostředků od Magistrátu hlavního města Prahy v roce 2014 byl tento poskytnutý úvěr jednorázově splacen. Městská část ve sledovaných obdobích 2013 – 2015 disponuje dostatečnými finančními prostředky a svou platební schopnost má na velmi vysoké úrovni, část svých volných finančních prostředků zhodnocuje formou termínovaného vkladu.

Celkové hospodaření lze vyhodnotit jako velmi pozitivní a efektivní. Zvolená ekonomická strategie by měla zachovat městské části Praha 18 dobrou ekonomickou stabilitu a přispět k všestrannému rozvoji svého území.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura:

- BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Letňany: kniha o Praze 18*. Praha: MILPO MEDIA, 2003. Kniha o Praze. ISBN 80-860-9831-1.
- FÄRBER, Gisela a Norbert. ANDEL. *Probleme der Kommunal финанzen*. Berlin: Duncker, c2001. Schriften des Vereins für Socialpolitik, Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, n.F., Bd. 283. ISBN 34-281-0618-0.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojko a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2.aktualizované vydání. Praha: Wolters-Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-497-0.
- HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-057-4.
- KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014, 394 s. ISBN 978-80-7225-407-1.
- MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Praha: Grada, 2012. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-3637-2.
- MÄDING, Heinrich. a Rüdiger. VOIGT. *Kommunal финанzen im Umbruch*. Opladen: Leske Budrich, 1998. ISBN 38-100-1940-2.
- PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-726-1086-4.
- PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
- PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4.aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. ISBN 978-80-86976-28-0.

- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015, 280 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2016 pro územní samosprávné celky: rozpočtová skladba, rozpočtová pravidla, vzory a směrnice k rozpočtu*. Praha: Acha obec účtuje, 2015. ISBN 9788090542037.
- SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. Turnov: Acha obec účtuje, 2010. ISBN 978-80-254-5609-5.
- SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2015*. Nové Město n. Cidlinou: Archa obec účtuje, 2014. ISBN 978-80-905420-2-0.
- ŠOREL, Václav, Hana SAITZOVÁ HORKÁ a Alena GEMBALOVÁ. *Letňany: 700 let historie*. Letňany: Profi-tisk group, 2014. ISBN 978-80-905281-1-6.
- Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky ; Kontrola : státní kontrola, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření : podle stavu k .. Aktualizované vydání*. Ostrava: Sagit, 2016, 3 sv. ÚZ. ISBN 978-80-7488-148-0.
- Obce, kraje, hl. m. Praha: Úředníci obcí a krajů ; Obecní policie : podle stavu k .. Ostrava: Sagit, 2015, 3 svazků. ÚZ. ISBN 978-80-7488-105-3.*
- Poplatky: správní, soudní, místní, ostatní : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2016, 3 svazků. ÚZ. ISBN 978-80-7208-852-2.*

Právní předpisy České republiky:

- ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů*. částka 1.
- ČESKO. Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů). In: *Sbírka zákonů*. částka 11.
- ČESKO. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. In: *Sbírka zákonů*. částka 39.

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů*. částka 38.

ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů*. částka 39.

ČESKO. Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. In: *Sbírka zákonů*. částka 36.

ČESKO. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů*. částka 65.

ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů*. částka 73.

ČESKO. Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů*. částka 114.

Internetové odkazy:

Kommunale Finanzen, Kommunale Haushalte, Kommunalabgaben [online]. [cit. 2016-10-29].
Dostupné z: <http://www.kommunale-verwaltung.sachsen.de/827.htm>

Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2016-09-02].
Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>

Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2017-01-03].
Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/monitoring-hospodareni-obci>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2016-07-16].
Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatele-v-obcich.aspx>

Obecně závazná vyhláška č. 55/2000Sb. hl. m. Prahy [online]. [cit. 2016-08-13]. Dostupné z:
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlaskey_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rozk_2000-vyhlaska_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

Městská část Praha 18 [online]. [cit. 2017-01-05].
Dostupné z: <http://www.praha18.cz/dokumenty-mc/ds-1655/p1=13018>

Městská část Praha 18 [online]. [cit. 2017-01-05].
Dostupné z: <http://rozpocet.letnany.cz/GReportViewer/index.html>